

DUNDAGAS NOVADA

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

2014. – 2030.GADS

SATURA RĀDĪTĀJS

	IEVADS		3
1.	PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS ANALĪZES KOPSAVILKUMS, PAMATNOSTĀDNES, TENDENCES		4
	VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS UN VĒSTURISKS IESKATS		
1.1.	Vispārējs raksturojums		4
1.2.	Vēsturisks ieskats		5
	VĒRTĪBAS		
1.3.	Vide – kopsavilkums un tendences		6
1.4.	Kultūrvēsturiskais mantojums – kopsavilkums un tendences		6
	IEDZĪVOTĀJI		
1.5.	Apdzīvojums – kopsavilkums un tendences		7
	EKONOMISKĀ DARBĪBA		
1.6.	Nodarbinātība – kopsavilkums un tendences		7
1.7.	Tautsaimniecības jomas – kopsavilkums un tendences		8
	SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA		
1.8.	Kultūrvide – kopsavilkums un tendences		9
1.9.	Izglītība – kopsavilkums un tendences		9
1.10.	Sports un aktīvs dzīvesveids – kopsavilkums un tendences		9
1.11.	Sociālā palīdzība – kopsavilkums un tendences		10
	TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA		
1.12.	Satiksmes – kopsavilkums un tendences		10
1.13.	Mājoklis – kopsavilkums un tendences		11
1.14.	Inženierapgāde – kopsavilkums un tendences		11
1.15.	Komunālie pakalpojumi – kopsavilkums un tendences		12
	NOVADA TĒLS UN PĀRVALDĪBA		
1.16.	Novada tēls – kopsavilkums un tendences		13
1.17.	Pārvaldība – kopsavilkums un tendences		13
2.	STRATĒGISKĀ DAĻA		14
2.1.	Dundagas novada vīzija		14
2.2.	Dundagas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ietvars		17
2.3.	Dundagas novada stratēģiskie mērķi		18
2.4.	Dundagas novada ilgtermiņa mērķi (ilgtermiņa prioritātes)		18
2.5.	Dundagas novada ilgtermiņa mērķi (ilgtermiņa prioritātes) saistībā ar stratēģiskajiem mērķiem		19
2.6.	Atbilstība Kurzemes plānošanas reģiona telpiskajam plānojumam un Latvijas ilgtspējīgas attīstības		21

	stratēģijai Latvija 2030.		
2.7.	Teritorijas specializācija		23
3.	TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA		24
3.1.	Nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi, galvenās funkcionālās telpas		24
3.2.	Apdzīvojuma struktūra un sociāla rakstura publisko pakalpojumu klāsts		27
3.3.	Apdzīvojuma struktūra un tehniska rakstura publisko pakalpojumu un infrastruktūras klāsts		31
3.4.	Dabas teritoriju telpiskā struktūra, kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas		34
4.	NOVADA FUNKCIONĀLĀS SAITES		36
4.1.	Kopējās intereses un vienojošās tendences ar Talsu novadu		36
4.2.	Kopējās intereses un vienojošās tendences ar Ventpils novadu		36
4.3.	Kopējās intereses un vienojošās tendences ar Rojas novadu		37
5.	ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS UZRAUDZĪBA		38
5.1.	Indikatori Dundagas novada stratēģisko mērķu izvērtēšanai – teritorijas attīstības rādītāji		38
5.2.	Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas uzraudzības sistēmas process		40
6.	TABULU SARAKSTS		41
7.	IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI		42
8.	SUMMARY		43

IEVADS

Dundagas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030.gadam ir **ilgtermiņa plānošanas dokuments, kurā tiek noteikts novada attīstības redzējums jeb vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa mērķi, teritorijas specializācija un telpiskās attīstības perspektīva**. Dundagas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija izstrādāta, pamatojoties uz likumu „Par pašvaldībām”, (19.05.1994.), Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011.), Attīstības plānošanas sistēmas likumu (23.05.2008.), MK noteikumiem Nr. 970 – „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” (25.08.2009.), MK noteikumiem Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (16.10.2012.), kā arī Dundagas novada Domes lēmumiem.

Izstrādājot Dundagas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, ievērtēta Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija „Latvija 2030”, Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas un attīstības plānošanas dokumenti, Talsu, Ventspils un Rojas novadu attīstības plānošanas dokumenti, kā arī iepriekš izstrādātie attīstības plānošanas dokumenti, kas attiecas uz Dundagas novada teritoriju, tādējādi respektējot savstarpējās saskaņotības un pēctecības principus.

Dundagas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtspējības principā balstīts ilgtermiņa pamatdokuments, saskaņā ar kuru tiek izstrādāta novada Attīstības programma un atbilstoši kuram tiek izstrādāts Dundagas novada teritorijas plānojums un citi plānošanas dokumenti.

Galvenās idejas, kas noteiktas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, tapušas ar plaša iedzīvotāju loka līdzdalību, ievērojot atklātības, daudzveidības, vienlīdzīgu iespēju un integrētas pieejas principus. Dundagas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija izstrādāta, balstoties uz pašreizējās situācijas raksturojumu un analīzi jeb datu analīzi, izmantojot rīcības plānošanas metodi, kas īpašās plānošanas darbnīcās vienojusi aptuveni 70 cilvēku, kā arī izmantojot 3 dažādu veidu anketēšanas rezultātus. Pārskats par pielietotajām metodēm un plānošanas procesa rezultāti apkopoti atsevišķā sējumā – „Pārskats par Dundagas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas plānošanas procesu”.

Vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa mērķi ir Dundagas novada telpiskās attīstības perspektīvas pamats. Šī perspektīva atainota gan grafiski, gan tekstā četros veidos – parādot galvenās funkcionālās telpas, attēlojot apdzīvojumu un sociāla rakstura publiskos pakalpojumus, atspoguļojot apdzīvojumu un tehniska rakstura publiskos pakalpojumus un izceļot dabas un kultūras teritoriju struktūru.

Ievērtējot nepārtrauktības principu, dokumentā izstrādāta arī stratēģijas uzraudzības sistēma, kas balstīta uz teritorijas attīstības rādītājiem, kuri saistīti ar katru no četriem stratēģiskajiem mērķiem.

1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS ANALĪZES KOPSAVILKUMS, PAMATNOSTĀDNES,

VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS UN VĒSTURISKS IESKATS

1.1. VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

Dundagas novadu veido Dundagas (557,1 km²) un Kolkas pagasti (116,8 km²), un tas atrodas Kurzemes ziemeļu daļā. Novada platība ir 673,9 km², novads ietilpst Kurzemes plānošanas reģionā, ir piektais lielākais pēc platības un aizņem 5% no Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas.

1. ATTĒLS

Dundagas novada novietojums Latvijā. Avots: Wikipedia

Novada administratīvais centrs atrodas Dundagā, kurā dzīvo 1675 iedzīvotāji. Pārējās lielākās apdzīvotās vietas ir Kolka (814), Mazirbe (105), Vīdale (82), Kaļķi (82), Neveja (51) un Pāce (48). Dundagas novads robežojas ar Ventspils, Talsu un Rojas novadiem, kā arī 36 km garumā ar Baltijas jūru un Rīgas jūras līci.

2. ATTĒLS

Dundagas novada teritorija. Avots: Wikipedia

2013.gada 1.janvārī novadā bija deklarēti 4638 iedzīvotāji, bet vidējais iedzīvotāju blīvums novadā bija 6,9 iedzīvotāji uz km².

Apmēram 28% no visas novada teritorijas aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Novadā atrodas Slīteres nacionālais parks un septiņi dabas liegumi (Kaļķupes ieleja, Raķupes ieleja, Daiku īvju audze, Kadiķu nora, Rukšu purvs, Ģipkas lankas un Pāces pļavas), kas iekļauti Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā Natura 2000.

Novadu šķērso 4 valsts reģionālie autoceļi: P 77 Ventspils-Dundaga, P 124 Ventspils-Kolka, P 125 Talsi-Dundaga-Mazirbe un P 131 Tukums-Ķesteriems-Mērsrags-Kolka, kā arī 14 valsts vietējie autoceļi.

Dundagas novada teritorijas attīstības indekss starp 110 Latvijas novadiem Dundagas novadu ierindo 53. vietā. Salīdzinot ar kaimiņu pašvaldībām Dundagas novads pēc ranga atrodas sliktākās pozīcijās.

Ievērojams skaits iedzīvotāju tiek nodarbināti meža apsaimniekošanā, kokapstrādē, lauksaimnieciskajā ražošanā, piena pārstrādē, zivju apstrādē, tūrisma jomā, pārvaldē un pakalpojumu sfērā.

1.2. VĒSTURISKS IESKATS

VIDUSLAIKI

Senatnē Dundaga ietilpa Kursas Vanemas novadā. 1245.gadā Dundaga nonāca Rīgas domkapitula pārvaldījumā. 13.gs.otrajā pusē domkapituls uzcēla Dundagas pili, kuras galvenā funkcija bija kalpot par produktu savāktuvi un glabātuvi līdz to nogādāšanai Rīgā. 15.gs. Rīgas domkapituls pārdod Dundagas pili un Dundagas novadu Kurzemes bīskapijai. Kolka kā apdzīvota vieta pirmo reizi rakstos minēta 1387.gadā. Līdz 19.gs. beigām Kolkasrags nosaukums bija *Domesnes*.

16. – 18.GADSIMTS.

16.gs. Kolkā uzceļ pirmo krasta bāku. 18.gs. Kolkas raga kāpās uzceļ divus torņus, bet Dundagā beidz celt luterāņu baznīcu.

19.GADSIMTS

19.gs.sākumā Dundagā uzceļ ūdenstorni, nodibina doktorātu. 1832.g. skolu ierīko Košraga ciema Žokos, 1838.gadā skolu atver Sausteres ciema Kubalu mājā. Pirmā skolas ēka Dundagas muižā uzcelta 1842.gadā – Kubalu skola. 1868.gadā Mazirbē uzbūvē baznīcu. Gadsimta beigās atver skolu Dundagas muižā, atver pirmo pagastskolu Kolkā, uzbūvē Kolkas bāku, atver skolas Vīdalē un Nevejā, dibina pirmās biedrības, uzbūvē jūrskolu Mazirbē.

20.GADSIMTS

20.gs. sākumā nodibina Līvu savienību, atver pamatskolu Kaļķos, izveido Šlīteres dabas pieminekli, 1939.gadā atklāj Lībiešu tautas namu Mazirbē, 1945.gadā Dundagā dibina vidusskolu. Gadsimta vidū Jaundundagā ierīko slimnīcu, nodibina bibliotēku Dundagā, Vīdalē un Kaļķos, Kolkā atklāj klubu. 70.gados slēdz skolas Nevejā un Kaļķos. Gadsimta beigās Dundagā uzbūvē attīrīšanas iekārtas, atklāj bērnudārzu Dundagā, Dundagā sāk darboties mūzikas skola un mākslas skola. Mūzikas skola sāk darboties arī Kolkā.

VĒRTĪBAS**1.3. VIDE – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES**

- Dundagas novads atrodas piejūras zemienē un Ziemeļkurzemes augstienes Dundagas pacēlumā, klimats ir mēreni silts un mitrs, ar izteiktu jūras ietekmi. Tiešā jūras robežas tuvumā vēja ātrums ir vidēji par 5,5 m/s lielāks nekā iekšzemē, bet vēja enerģijas ieguve novadā pagaidām ir nepietiekami izmantota. Nokrišņu ziņā tas ir viens no vissausākajiem apgabaliem Latvijā.
- Divi atšķirīgie ainavapvidi - Dundagas pacēluma āraine un Piejūras zemienes Slīteres apvidus atdalīti ar dabīgu robežu - Slīteres Zilo kalnu krauju, kuras relatīvais augstums vietām pārsniedz 30 m, un kas sakrīt ar Baltijas ledus ezera seno krastu un lokālo zemes garozas lūzumu. Lielas pārmaiņas ainava piedzīvo Padomju gados, kad piekrastes teritorijās darbojās padomju varas militārās intereses, radot piekrastē ierobežotas pieejamības zonu.
- Nozīmīgākais dabas resurss novadā ir mežs, kas aizņem 72,7% novada teritorijas un ir lielāks par vidējo rādītāju valstī (46,4%). Tikai 15% no visas teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes, (Kolkas pagastā – tikai 3,3%). No visām lauksaimniecības zemēm meliorēti ir 57%. Lauksaimniecības zemju kvalitāte novadā ir salīdzinoši zema – zemes auglības rādītāji 30 – 40 balles. Samērā lielas teritorijas veido purvu ainavas.
- Lielākais zemju īpašnieks novadā ir valsts – tās īpašumā atrodas 54,7% novada zemju, 84,5% no šīm zemēm ir mežu zemes.
- Novada teritorijā nav lielu upju vai ezeru. Piekrastes ciemu grāvju tīkls nav atbilstoši uzturēts, radot konfliktu starp apdzīvojuma attīstību un biotopu aizsardzību.
- Dundagas novada jūras robeža ir 36km gara. Augsta krasta erozijas riska pakāpe ir Kolkasragā, novada Baltijas jūras līča piekrastes daļā un krasta joslā no Kolkas līdz Vaidei. Kolkasrags ir starptautiska mēroga pievilkšanas punkts.
- Slīteres nacionālais parks un 7 dabas liegumi iekļauti Natura 2000 Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā un aizņem 27,7% no novada teritorijas. Apdzīvojuma attīstība Slīteres NP teritorijā ir apgrūtināta.
- Vides kvalitātes rādītāji Dundagas novadā kopumā ir labi.
- Vides jomā Dundagas novadam ir kopīgi risināmi jautājumi ar Rojas un Ventspils novadiem par piekrastes attīstību, kā arī ar Talsu, Rojas un vairākiem citiem novadiem – atkritumu apsaimniekošanas jomā. Ar visiem kaimiņu novadiem Dundagas novadam kopīga ir mežu ugunsbīstamības riska mazināšana.
- Novadā ir daudz neatrisinātu jautājumu atkritumu saimniecības jomā.
- Saskaņā ar Kurzemes plānošanas reģiona attīstības dokumentiem ciemu teritoriju paplašināšana gar piekrasti ir stingri ierobežojama, nepieciešamības gadījumā tā plānojama virzienā uz sauszemi.

1.4. KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Dundagas novadā atrodas 33 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi – 2/3 no tiem – arheoloģijas pieminekļi, 2 no tiem pilsētībūvniecības pieminekļi – Sīkraga un Košraga zvejnieku ciemi.
- Nozīmīgākie arhitektūras pieminekļi ir Dundagas viduslaiku pils un parks un Līvu tautas nams. Nozīmīgs vēstures piemineklis ir Kubalu (Kubeles) skola, kurā mācījies Krišjānis Barons un kur strādājis skolotājs un rakstnieks Ernests Dinsbergs. Dundagas pils ir Latvijas mēroga pievilkšanas punkts.
- Lībiešu kultūras mantojums, Kolkasrags un bāku vēsture, zemūdens mantojums netiek pārstāvēts muzejos.

- Nozīmīgu kultūras pieminekļu pastāvēšana ir apdraudēta resursu nepietiekamības dēļ, to negatīvi ietekmē arī iedzīvotāju skaita samazināšanās. Kultūras pieminekļu saglabāšanas iespējas atkarīgas no ES programmu finansējuma piesaistes.
- Ar Dundagas novadu saistīta izcilu novadnieku – K. Barona, K. Valdemāra, E. Dinsberga, A. Auziņa, A. Blūmentāla, Dz. Ritenbergas un V. M. Šuvcānes izaugsme.
- Līvu valoda un Dundagas (tāmnieku) izloksne pamazām izzūd.

IEDZĪVOTĀJI

1.5. APDZĪVOJUMS – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Dundagas novadā 2013.gada sākumā bija deklarēti 4638 iedzīvotāji. Vidējais iedzīvotāju blīvums Dundagas novadā ir 6,9 iedzīvotāji/km², kas ir apmēram 3 reizes zemāks rādītājs nekā vidēji Kurzemē.
- Dundagas pagastā ciema statusam atbilst apdzīvotās vietas – Dundaga, Jaundundaga, Kaļķi, Neveja, Pāce un Vīdale. Pārējā pagasta teritorijā raksturīgais apdzīvojuma veids ir viensētas un viensētu grupas.
- Kolkas pagastā atrodas 8 piekrastes ciemi – Sīkrags, Mazirbe, Košrags, Pitrags, Saunags, Vaide, Kolka un Uši, kuru robežas noteiktas teritorijas plānojumā un apstiprinātas MK noteiktajā kārtībā. Lielākā daļa piekrastes ciemu ir apdzīvotas vietas ar sezonas raksturu – vasaras sezonas laikā iedzīvotāju skaits Kolkas pagasta ciemos palielinās apmēram 4,5 reizes.
- Iedzīvotāju skaitam pēdējo gadu laikā ir tendences samazināties. Laika posmā no 2007. līdz 2013.gadam iedzīvotāju skaits samazinājies par 7,8%. Iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir negatīvs.
- Iedzīvotāju skaita izmaiņu prognozes liecina, ka pie līdzīgiem dzimstības, mirstības un migrācijas rādītājiem turpmāko 20 gadu laikā iedzīvotāju skaits varētu sarukt par aptuveni 20%.
- Demogrāfiskās slodzes līmenis Dundagas novadā ir nedaudz sliktāks nekā vidējais rādītājs Latvijā, bet nedaudz labāks nekā Kurzemē. Novada abos pagastos paredzams darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju īpatsvara samazinājums tuvākajos 20 gados, kas īpaši izteikts ir Kolkas pagastā.
- 94,2% no visiem iedzīvotājiem ir latvieši, savukārt novada piekrastes kultūrvidi veidojuši lībieši, kuru skaits sastāda 0,5% no visiem novada iedzīvotājiem.
- Ņemot vērā prognozētās klimata izmaiņas un jūras līmeņa celšanos, kā arī krasta noskalšanās riska pieaugumu, ciemu teritoriju paplašināšana gar piekrasti ir ierobežojama; nepieciešamības gadījumā tā plānojama virzienā uz sauszemi.

EKONOMISKĀ DARBĪBA

1.6. NODARBINĀTĪBA – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Dundagas novadā daudz lielāks iedzīvotāju īpatsvars nodarbināti sabiedriskajā sektorā, salīdzinot ar apkārtējiem novadiem un Latvijas vidējiem rādītājiem. Tas liecina par to, ka privātais sektors salīdzinot ar apkārtējām pašvaldībām un vidējiem rādītājiem valstī kopumā ir nepietiekami attīstīts un ir aktivizējams.
- Dundagas novada nodarbināto iedzīvotāju vidējās darba samaksas neto rādītāji ir vismazākie, salīdzinot ar apkārtējiem novadiem, un ir tikai aptuveni 55%, salīdzinot ar vidējiem rādītājiem Latvijā.
- Bezdarbnieku skaits Dundagas novadā pēdējo gadu laikā ir samazinājies. Bezdarba līmenis ir ievērojami mazāks, salīdzinot ar vidējiem rādītājiem Latvijā un Kurzemē,

kā arī Talsu un Ventspils novadiem. Tomēr tas varētu būt saistīts arī ar iedzīvotāju migrāciju darba meklējumos ārpus Latvijas.

- 1/3 no Dundagas novada bezdarbniekiem ir vecumā no 50 – 59 gadiem. 2/3 no visiem bezdarbniekiem ir iedzīvotāji ar vispārējo vidējo izglītību, pamata vai nepabeigtu pamatzglītību.

1.7. TAUTSAIMNIECĪBAS JOMAS – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Galvenās uzņēmējdarbības nozares Dundagas novadā ir tradicionālā lauksaimniecība, piena lopkopība, mežizstrāde, kokapstrāde, piena pārstrāde, zivsaimniecība, mazumtirdzniecība un tūrisms.
- Gan ražošanas apjoma, gan nodarbināto strādnieku skaita ziņā lielākie novada uzņēmumi ir SIA „Gabriēla”, piensaimnieku lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība „Dundaga”, SIA „Līcis 93”, SIA „Tonuss un partneri”, SIA „ICO”, SIA „Ints”, SIA „Dundagas meži”, SIA „Woodstuff”, SIA „Dundaga”, VAS „Latvijas Valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecība, SIA „Ēnavas” un SIA „Vilnas fabrika”.
- Pateicīgākā lauksaimniecības nozare ir piena un gaļas lopkopība. Slaucamo govju skaitam ir tendence samazināties, tas ietekmē piena pārstrādes kooperatīva „Dundaga” darbību, īpaši ziemas periodā.
- SIA „Vilnas fabrika” ir vienīgais vilnas pārstrādes uzņēmums Ziemeļkurzemē, tomēr aitikopības nozare novadā nav attīstīta.
- Lai arī vidējā zemes kopplatība vienā saimniecībā ir lielāka nekā vidēji Kurzemē, lauksaimniecībā izmantojamo zemju platība vidēji ir mazāka nekā caurmērā Kurzemē.
- Meži aizņem 72,6 % no novada teritorijas un 63,7% no tiem ir valsts īpašumā, tomēr mežizstrādes apjomu ziņā valsts mežos tiek nocirsti aptuveni 30%. Tas skaidrojams ar lielo mežu īpatsvaru Slīteres nacionālā parka teritorijā, kur mežsaimnieciskā darbība ir ļoti ierobežota.
- Novada lielākais uzņēmums ir zivju pārstrādes uzņēmums SIA „Līcis 93” Kolkā, kas nodarbina ap 300 - 400 darbinieku. Tikai aptuveni puse no tiem ir Kolkas pagasta iedzīvotāji.
- Tūrismam Dundagas novadā ir sezonāls raksturs. Lielākais tūristu interešu punkts ir Kolkasrags, piesaistot gandrīz 50 000 apmeklētājus gadā. Vasaras sezonā esošais tūrisma mītņu piedāvājums nespēj apmierināt pieprasījumu, Kolkā izteikti trūkst sabiedriskās ēdināšanas vietu.
- Novadā izstrādāti 15 velomaršruti, tomēr daļēji marķēts ir tikai 1 no maršrutiem.
- Kā izmantojamo derīgo izrakteņu atradnes tiek izmantotas trīs atradnes smilts, smilts - grants un kūdras ieguvei, kas izmantojami būvniecībā, ceļu būvniecībā un lauksaimniecībā.
- Galvenās pamatproblēmas tautsaimniecībā ir mazais iedzīvotāju skaits un blīvums, kas rada darbaspēka trūkumu, nepietiekama sadarbība starp uzņēmējiem un pašvaldību, kā arī sliktie ceļi un nepietiekami attīstītā tehniskā infrastruktūra, it īpaši nepietiekamais un nestabilais elektroenerģijas nodrošinājums. Vienlaikus miers un harmonija ir viena no galvenajām priekšrocībām atsevišķām ar tūrismu un rehabilitāciju saistītām uzņēmējdarbības jomām.
- Atbilstoši uzņēmēju aptaujas rezultātiem, vairums Dundagas novada uzņēmēju plāno paplašināt savu uzņēmējdarbību. Lai veiksmīgi attīstītu savu uzņēmējdarbību, visi uzņēmēji ir gatavi sadarboties kopīga elektroniska kataloga izstrādē, lielākā daļa uzņēmēju gatavi sadarboties loģistikas jomā un kopīgu vietējo produktu un

pakalpojumu izveidē, uzsverot šāda produkta vai pakalpojuma zīmola nozīmi pašu uzņēmumu tālākajā attīstībā.

SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA

1.8. KULTŪRVIDE – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Dundagas novadā darbojas sekojoši kultūras centri: Dundagas Kultūras pils, Kolkas Tautas nams, Līvu Tautas nams, Līvu centrs „Kūolka”, Vīdales saietas nams. Novadā darbojas 15 amatiermākslas kolektīvi – 9 Dundagā un 6 Kolkā, 7 no tiem ir Vispārējo Dziesmu un Deju svētku dalībnieki, kas ir kolektīvu aktivitātes un kvalitātes rādītājs.
- Līvu tautas nams Mazirbē un Līvu centrs „Kūolka” Kolkā uztur lībiešu kultūras vērtības. Mazajos ciemos piekrastē nav kultūras iestāžu un iedzīvotāju pulcēšanās vietu.
- Dundagas novada bibliotēku apmeklētāju skaits pēdējos gados ir stabils. Izsniegumu skaits vairumā bibliotēku ir stabils, Dundagas un Vīdales bibliotēkās tas ir ar tendenci pieaugt.
- Dundagas novadā ir viens pašvaldības muzejs – Kubalu skola - muzejs un viena plaši apmeklēta privātā kolekcija – „Vaides ragu muzejs”. Novadā ir privātā kolekcija Mazirbē „Stūrīši-Branki”, kurā apkopoti lībiešu sadzīves priekšmeti.
- Kultūras jomā Dundagas novads turpina ilggadīgu sadarbību ar tagadējiem Talsu, Rojas un Mērsraga novadiem – īpaši saistībā ar amatiermākslas aktivitātēm, Dziesmu un Deju svētku organizāciju un bibliotēku darba koordināciju.

1.9. IZGLĪTĪBA – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Pēdējo gadu laikā izglītības iestādēs ir notikusi ievērojama bērnu skaita samazināšanās, gan mazā dabiskā pieauguma, gan arī emigrācijas pieauguma dēļ. Pēdējo sešu gadu laikā skolēnu skaits sarucis par aptuveni 30%.
- Dundagas novadā tiek nodrošināta pirmskolas izglītība Dundagā un Kolkā, vispārējā izglītība (Kolkas pamatskolā, Dundagas vidusskolā, Mazirbes internātpamatskolā), kā arī profesionālās ievirzes izglītība – Dundagas Mākslas un mūzikas skola, kas īsteno izglītības programmas mūzikā, mākslā un dejā Dundagā, kā arī mūzikas izglītības programmu Kolkā.
- Dundagas vidusskolas audzēkņu sasniegumi valsts pārbaudes darbos 3. un 6.klasēs ir zemāki nekā vidēji valstī un vidēji Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novados, tomēr vidusskolas audzēkņu sasniegumi valsts pārbaudes darbos kopumā ir augstāki par vidējiem rādītājiem valstī un vidējiem rādītājiem minētajos novados.
- Salīdzinoši liels Dundagas vidusskolas absolventu skaits izvēlas turpināt mācības augstskolās, koledžās un tehnikumos, gandrīz visi Dundagas pamatskolas audzēkņi un 78% Kolkas pamatskolas audzēkņu turpina mācības vidusskolās un profesionālās izglītības iestādēs.
- Izglītības iespējas mūžizglītībā ir ierobežotas.
- Izglītības jomā novadam ir cieša sadarbība ar Talsu un Rojas pašvaldībām par izglītības metodiskā darba koordinēšanu un saistībā ar skolēnu pašpārvalžu darbību. 25% no Dundagas vidusskolas pedagoģiskā personāla ir Talsu novada iedzīvotāji.

1.10. SPORTS UN AKTĪVS DZĪVESVEIDS – KOPSVILKUMS UN TENDENCES

- Dundagas novadā nav lielu sporta bāžu – pie abām Dundagas vidusskolas ēkām un pie Kolkas pamatskolas iekārtoti sporta laukumi, sporta zāles Dundagā atrodas

Dundagas vidusskolā. Kolkas sporta halle līdzekļu trūkuma dēļ nav pabeigta. Gan Dundagā, gan Kolkā ir labs nodrošinājums ar galda spēļu iespējām – Dundagas jauniešu centrā un Kolkas Tautas namā.

- Dundagas novada specializācija sporta izglītībā ir volejbols.
- Dundagas novada teritorijā ap Dundagu nav labiekārtotu peldēšanai piemērotu vietu, Dundagā nav trenažieru zāles, kas kalpotu arī kā jauniešu aktivitāšu vieta.
- Sporta aktivitāšu jomā Dundagas novads turpina ilggadīgu sadarbību ar tagadējiem Talsu, Rojas un Mērsraga novadiem, piedaloties pašvaldību sporta spēlēs, kā arī volejbola un futbola spēļu turnīros.

1.11. SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Novadā atrodas 4 sociālās aprūpes iestādes: Valsts sociālās aprūpes centrs „Dundaga”, Dundagas aprūpes nams „Stacija” (biedrība), pansija „Jaundundaga” un Bērnu dienas centrs „Mājas”(biedrība). Daļēji sociālās aprūpes funkcijas veic arī SIA „Dundagas veselības centrs”. Nepieciešama sociālās aprūpes iestāžu darba optimizācija. Trūkst darbaspēka veselības jomā.
- Pieprasītākie pabalstu veidi Dundagas novadā ir ēdināšanas pabalsts (brīvpusdienas skolā), pabalsts bāreņiem, kuri turpina mācības pēc pilngadības sasniegšanas un dzīvokļa pabalsts (īres maksas segšanai vai malkas iegādei). Kolkā sociālo darbinieku skaits ir nepietiekošs.
- Tendences bērnu tiesību aizsardzības jomā ir neiepriecinošas – aizvien pieaugoša vecāku vienaldzība un bezatbildība, bērnu audzināšanas problēmas, ko izraisa pārlieku lielā vecāku aizņemtība. Lielākā riska grupa ir bērni pamatskolas vecumā.
- Novada pašvaldības rīcībā nav transporta, kas būtu pielāgots, lai pārvadātu cilvēkus ar kustību traucējumiem.
- Lielākajā daļā novada publisko ēku nav vides pieejamības.
- Dundagas novadā nav mājokļu, kuriem būtu sociālo mājokļu statuss. Ir atsevišķi pašvaldības īpašumā esoši dzīvokļi.
- No 19 novada sabiedriskajām organizācijām 5 ir saistītas ar sociālo sfēru.

TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

1.12. SATIKSME – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Novada teritoriju šķērso 4 valsts reģionālie autoceļi un 14 valsts vietējie autoceļi. Valsts vietējie autoceļi Dundagas novadā ir sliktā stāvoklī, pilnīgi nolietojies ir valsts reģionālā autoceļa P125 Talsi - Dundaga – Mazirbe posms, kas kā ceļš ar vislielāko intensitāti Dundagas novadā ir vitāli nepieciešams. Īpaši nozīmīgi pašvaldības pakalpojumu pieejamības un uzņēmējdarbības nodrošināšanai ir valsts vietējie autoceļi Ģibzde - Dundaga (V1371) un Dundaga - Melnsils (V1307)
- Septiņos valsts ceļu posmos kravu transporta intensitāte pēdējos gados ir samazinājusies (P124, P125, V1307, V1367, V1368, V1371, V1391), savukārt četros citos valsts ceļu posmos tā ir būtiski palielinājusies (P131, V1372, V1381, V1382).
- Vidēji Dundagas novadā uz 100 iedzīvotājiem ir 28,4 vieglie transporta līdzekļi, kas ir mazāk nekā kaimiņu pašvaldībās, kur šis rādītājs vidēji ir 30,1.
- Skolēnu nokļūšanu uz vietējām mācību iestādēm nodrošina gan skolēnu autobuss, gan IK „Auto un būve”, ar kuru tiek slēgts līgums par skolēnu pārvadājumiem.
- Dundagas novadā nav fiksēti bīstamie punkti no satiksmes drošības viedokļa.
- VAS „Latvijas Valsts ceļi” Kurzemes reģiona Talsu nodaļa apkalpo Talsu, Rojas un Dundagas novadus.

1.13. MĀJOKLIS – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Lielāko daļu no daudzdzīvokļu mājām Dundagas ciemā apsaimnieko SIA „Ziemeļkurzeme”. Kolkas ciema daudzdzīvokļu mājas tiek apsaimniekotas neorganizēti – atbildību brīvprātīgi uzņemas mājas vecākais.
- Iedzīvotāju līdzatbildība par savu privātīpašumu daudzdzīvokļu mājās ir zema. Zemo apsaimniekošanas maksu dēļ nav iespējams iesaistīties siltināšanas projektu virzībā.
- Siltumapgādes pakalpojumu Dundagas ciema un Kolkas ciema daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem nesniedz neviena iestāde vai uzņēmums – apkure tiek nodrošināta norunas veidā pašu spēkiem – tas ir lēts, bet drošības ziņā bezatbildīgs risinājums.
- No visiem pēdējo 3 gadu laikā akceptētajiem būvprojektiem Dundagas novada Kolkas pagastā ar mājokļa attīstību saistīti vidēji 50%. Tas lielā mērā saistīts ar piekrasti kā rekreācijas resursu un otro mājokļu potenciālu. Dundagas pagasta akceptēto būvprojektu īpatsvarā lielāka daļa projektu saistīta ar Sadales tīkla DET un VAS „Latvijas Valsts meži” aktivitātēm.
- Aptuvenās aplēses liecina, ka vasaras sezonā apmēram 78% piekrastes ciemu iedzīvotāju ir vasarnieki.

1.14. INŽENIERAPGĀDE – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES**ENERGOAPGĀDE**

- Dundagas novada teritorijā elektroenerģijas piegādi nodrošina AS „Latvenergo” no kopējās valsts energosistēmas – Dundagas novadā ir zemsprieguma, vidēja sprieguma un augstsprieguma (110kV) elektrolīnijas.
- Kā alternatīvās enerģijas ražotne Dundagas novadā atrodas Pāces dzirnavu HES ar kritumu 5m un kopējo jaudu 110kW. Pēdējos gados parādījusies interese par vēja elektrostaciju plānošanu un būvniecību Dundagas novada teritorijā, jo Dundagas pacēlumā pieejamie vēja resursi ir ļoti labvēlīgi vēja enerģētikas attīstībai.
- Energoinfrastruktūras projekta „Kurzemes loks” ietvaros paredzēts izbūvēt 330kV augstsprieguma gaisvadu elektrolīniju Latvijas rietumu daļā trasējumā Grobiņa – Ventspils – Dundaga – Tume – Imanta, nodrošinot palielinātas jaudas pieslēgumu iespējamību arī Dundagas novadā.

ŪDENSAPGĀDE

- Centralizētas ūdenssaimniecības pakalpojumus Dundagas novadā var saņemt Dundagā, Kolkā un daļēji Mazirbē. Ar centralizētu ūdensapgādi Dundagas ciemā ir nodrošināti 80% iedzīvotāju, bet ar centralizētu ūdensapgādi Kolkas ciemā nodrošināti 59% iedzīvotāju.
- Dzeramais ūdens Dundagas ciemā ir atdzelzots un labā kvalitātē, savukārt Kolkā dzeramā ūdens kvalitāte ir slikta – gan iegūtā ūdens sliktās kvalitātes dēļ, gan arī ļoti nolietoto ūdensvadu dēļ.
- Pārējos ciemos un viensētās dzeramo ūdeni iegūst no vietējām grodu akām vai dziļurbumiem individuāli.

KANALIZĀCIJA

- Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus izmanto 70% Dundagas ciema iedzīvotāju un 34% Kolkas ciema iedzīvotāju. Dundagā un Jaundundagā atrodas notekūdeņu attīrīšanas ierīces. Kolkas ciemā viena no ūdenssaimniecības būtiskākajām problēmām ir zivju pārstrādes rūpnīcas notekūdeņu masas apjoma īpatsvars kopējā notekūdeņu bilancē, kas intensīvas ražošanas ciklos pat līdz 7 reizēm pārsniedz komunālo notekūdeņu daudzumu.
- Decentralizētās kanalizācijas ūdeņi tiek novadīti vietējās bioloģiskajās attīrīšanas ierīcēs, nosēdakās ar iesūcināšanas laukiem vai izsmeljamajās bedrēs.

- Būtiska piekrastes ciemu problēma ir virszemes notekūdeņu sistēmas sliktā funkcionēšana, kas saistīta gan ar atrašanos Slīteres nacionālajā parkā un parka teritorijā atrodošos biotopu aizsardzību, gan ar pastāvīgu priekškāpas veidošanos, un šī procesa rezultātā aizpūstajām virszemes ūdeņu notecēm kompleksā ar šo noteču nesakārtoto apsaimniekošanu.

SILTUMAPGĀDE, GĀZES APGĀDE

- Dundagas novada teritorijā nav pieejama centralizēta siltuma apgāde, atsevišķas lokālas katlu mājas ir izvietotas pie izglītības un kultūras iestādēm. Izņēmums ir siltumapgāde Mazirbes speciālajā internātpamatskolā un pie tās esošajā dzīvojamajā mājā.
- Dundagas un Kolkas ciemu daudzdzīvokļu mājas ir aprīkotas ar saviem apkures katliem, - visi apkures katli kā kurināmo izmanto malku. Tomēr apkures pakalpojuma organizēšana notiek stihiski – saviem spēkiem, nenodrošinot pienācīgu drošību un atbildību.
- Dundagas novada teritoriju nešķērso maģistrālie gāzes vadi, Dundagas novada daudzdzīvokļu mājām arī netiek nodrošināta centralizēta sašķidrinātās gāzes piegāde no tvertnēm māju pagalmos.

SAKARU PAKALPOJUMI

- No sakaru pakalpojumu sniedzējiem Dundagas novada teritorijā darbojas SIA „Lattelecom”, SIA „Latvijas mobilais telefons”, SIA „Tele 2” un SIA „Bite Latvija”, tomēr atsevišķās vietās tīkla pārklājums nav pietiekams.
- Arvien pieaugošas ir sakaru pakalpojumu sniedzēju tehniskās iespējas piedāvāt Interneta pieslēgumus.

UGUNSDZĒSĪBA UN CIVILĀ AIZSARDZĪBA

- Dundagas novadā Dundagas ciemā atrodas Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Kurzemes reģiona brigādes Talsu daļas Dundagas postenis.
- Dundagas novadā kā ugunsdzēsības ūdensapgādes vietas noteiktas 5 dabīgās ūdenstilpnes, 11 mākslīgās ūdenstilpnes un 32 hidranti Dundagas ciemā. Kolkas ciemā nav ugunsdzēsības vajadzībām nepieciešamu ūdens apgādes hidrantu.
- Izveidota apvienotā Dundagas, Mērsraga, Rojas un Talsu novadu civilās aizsardzības komisija un apstiprināts apvienotais novadu civilās aizsardzības plāns.

1.15. KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

- Dundagas novada pašvaldība ir dalībnieks SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrībā „Piejūra””. Atkritumu savākšanu un transportēšanu Dundagas novada teritorijā veic SIA „ECO Baltia Vide”.
- Dalītā atkritumu vākšana tiek organizēta Dundagas ciemā 2 vietās, Kolkā – 3 vietās, Mazirbē, Kaļķos, Vīdalē un Pācē – katrā pa vienai vietai. Mazirbē atrodas atkritumu pārkraušanas punkts, kur tiek koncentrēti arī mazo piekrastes ciemu atkritumi.
- Vasaras sezonas laikā piekrastes ciemos daudzkārt palielinās atkritumu daudzums, - tas rada nepieciešamību uzlabot saistošos noteikumus par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.
- Organizēti savākto atkritumu apjoms gadu griezumā palielinās, pateicoties aktīvai Dundagas novada pašvaldība policijas darbībai.
- Potenciāli bīstamās piesārņojuma vietas Dundagas novadā saistītas ar kādreizējām degvielas glabātuvēm, minerālmēslu noliktavām, sadzīves atkritumu izgāztuvēm un bijušās Padomju armijas būvēm.

KAPU SAIMNIECĪBA

- Dundagas novadā kopumā atrodas 30 kapsētas, no kurām 25 Dundagas pagasta teritorijā un 5 Kolkas pagastā. Kapi atrodas uz pašvaldības, valsts un privātā īpašumā esošām zemēm.

NOVADA TĒLS UN PĀRVALDĪBA

1.16. NOVADA TĒLS – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Dundagas novada pašvaldībai ir 3 sadraudzības pašvaldības ārzemēs: Køge (Dānijā), Lekeberg (Zviedrijā) un Saare (Igaunijā). Sadarbība attīstīta skolu sadarbības, sociālās palīdzības, politikās pieredzes, kultūras un ūdenssaimniecības jomā.
- Dundagas novada pašvaldība nav īstenojusi mērķtiecīgus marketinga pasākumus savas pašvaldības un novadā radīto produktu popularizēšanai.
- Regulāri tiek izdoti kopīgi tūrisma bukleti, kuros ir detalizēta tūrisma informācija par Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadiem.
- Trūkst lībiskās identitātes zīmju novada teritorijas vidē.

1.17. PĀRVALDĪBA – KOPSAVILKUMS UN TENDENCES

- Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvniecību nodrošina ievēlēta dome, kas sastāv no 9 deputātiem, domē darbojas 3 komitejas – finanšu komiteja, sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteja un attīstības un plānošanas komiteja.
- Dome izveidojusi 11 komisijas un 14 iestādes. Domei pieder 3 kapitālsabiedrības: SIA „Ziemeļkurzeme”, SIA „Kolkas ūdens” un SIA „Dundagas veselības centrs”. Dundagas pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja SIA „Kolkasrags”, SIA „Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” un SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība „Piejūra””.
- Sabiedrības līdzdalība pārvaldībā tiek realizēta arī, līdzdarbojoties Kolkas ciema valdes darbā un 19 dažādu jomu sabiedrisko organizāciju aktivitātēs.
- Dundagas novada pašvaldība izdod laikrakstu „Dundadziņš”, kas iznāk 1 – 2 reizes mēnesī. Laikrakstā tiek publicēta sadaļa „Līvu laiks” ar informāciju par līvu aktivitātēm, sniedzot informāciju arī līvu valodā.
- Informācija par pašvaldību ir pieejama arī novada mājas lapās www.dundaga.lv un www.kolka.lv
- Pašvaldības budžeta ieņēmumu daļas lielāko īpatsvaru pēdējos gados veido valsts un pašvaldības budžeta transferti (45 - 55%) un iedzīvotāju ienākuma nodoklis (30 - 45%).
- Izteikti lielāko budžeta izdevumu daļu sastāda izglītība (40 – 50%), vērā ņemama izdevumu daļa ir atpūtai, kultūrai un reliģijai. Arvien pieaugoša izdevumu daļa ir vides aizsardzībai, būtisks, taču ar tendenci samazināties ir izdevumu īpatsvars vispārējiem valdības dienestiem.
- Dundagas novada domes debitoru parādiem ir tendence nedaudz palielināties.
- Dundagas novada pašvaldība aktīvi īstenojusi investīciju projektus vides, kultūras, izglītības, sporta, sociālajā un pārvaldības jomā, kā arī inženierapgādes un komunālo pakalpojumu jomā, laikā no 2009. līdz 2014.gadam īstenojot projektus par Ls 3 536 582,63. Lielākie investīciju projekti (sastādot gandrīz 74% no visu investīciju projektu apjoma) tiek veikti inženierapgādes un komunālo pakalpojumu jomā, izbūvējot ielu apgaismojumu Dundagas ciemā, veicot ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstību Dundagā un ūdenssaimniecības attīstību Kolkas ciemā.
- Cilvēki Dundagas novadā attiecībās ir sadrumstaloti, vērojama nepietiekama komunikācija visos līmeņos – pašvaldības darbinieku vidū, starp pašvaldības darbiniekiem un sabiedrības pārstāvjiem.

2. STRATĒGISKĀ DAĻA

2.1. DUNDAGAS NOVADA VĪZIJA

MOTO : Dundagas novads – zaļais novads starp divām jūrām un diviem vējiem.

NOVADA TĒLS UN VIDE

Dundagas novads ir miera un harmonijas caurstrāvots zaļais novads starp divām jūrām un diviem vējiem, kas atpazīstams kā Kurzemes virsotne Kolkasragā - lībiskās kultūras „Gaismas pils” līdztekus unikālām dabas vērtībām un dabas daudzveidībai Slīteres nacionālajā parkā, kas iespēju robežās pieejamas cilvēkiem. Katram novada ciemam ir savs īpašs tēls. Dundagas novada vide ir tīra un sakārtota, piekraste ir labi apsaimniekota, jūra un liedags ir pieejami īpaši organizētās un aprīkotās vietās, Kolkā izveidota publiskā pludmale. Dundagas novadā tiek veikta videi draudzīga saimniekošana, ražojot ekoloģiskus produktus un attīstot amatniecības prasmes. Tas ir arī veselīgs novads, kur pieejamas aktivitātes dabā, dzīvnieku vērošana, ogošana un sēņošana kā īpašs zīmols un izkopta vides tūrisma sastāvdaļa. Dundagas novada iedzīvotāji vides jomā ir izglītoti un informēti – tas ir priekšnoteikums sakārtotai atkritumu saimniecībai un kvalitatīvai, drošai un radošai vides telpai.

IEDZĪVOTĀJI

Dundagas novadā dzīvo vismaz 5000 iedzīvotāju, un sezona pie jūras tiek pagarināta, piedāvājot plašu spektru tikai Dundagas novadam īpašu aktivitāšu. Dundagas novadā ir trīs lielie ciemi – Dundaga, Kolka un Mazirbe, mazajos ciemos ir pieaudzis iedzīvotāju skaits. Novadā atgriežas jaunieši un veido stipras ģimenes. Dundagas novads ir arī vieta, kur pavadīt sudraba vecumdienas – vecie ļaudis labi piedalās novada dzīvē, dodot savu ieguldījumu. Novadā darbojas arī izcili cilvēki mākslas, zinātnes un citās jomās, kas piesaista ar savu pozitīvo enerģiju. Vietējie iedzīvotāji un vasaras sezonas iedzīvotāji viens otru papildina.

TAUTSAIMNIECĪBA

Novada ekonomikas trīs vaļi ir lauki, meži un jūra. Novadā tiek saglabātas un meliorētas vērtīgās lauksaimniecības zemes un apmežotas lauksaimniecībā neizmantojamās zemes. Lauksaimniecība ir ekoloģiskas pārtikas ražošanas un pārstrādes pamats, aitikopības un vilnas pārstrādes nodrošinātāja, kā arī alternatīvās enerģijas avots. Novads starp diviem vējiem ir pazīstams kā vēja enerģijas savaldītājs. Būtisks tautsaimniecības sektors ir pārdomāta mežsaimniecība. Jūra ir resurss gan zvejniecībai un zivju pārstrādes attīstībai, gan tūrismam, kas balstās uz visiem trim Dundagas novada ekonomikas vaļiem. Novadā ir izveidota jahtu piestātne Kolkā, ir iespējams pa jūru nokļūt Sāremā un Roņu salā. Tūrisma piedāvājumā iesaistījušies gan amatnieki, gan Slīteres nacionālais parks un zirgu audzētāji. Līdztekus pazīstamiem tūrisma galapunktiem Dundagā, Šlīterē, Kolkā, Mazirbē un citos piekrastes ciemos perspektīvās tūrisma attīstības vietas ir Dūmelē, Pācē, Valpenē un citviet Dundagas pagastā. Novada veikali lepojas ar vietējo ražotāju produkciju. Novadā ir ko darīt visa gada garumā, un novada uzņēmumos nodarbināti, galvenokārt, Dundagas novada iedzīvotāji. Atjaunotie ceļi uz Talsiem un Ventspili saīsinājuši iedzīvotāju nokļūšanas iespējas darbavietās lielākajos Kurzemes reģiona centros. Dundagas vidusskolā ir iespēja apgūt ekonomikas pamatus, novadā darbojas biznesa inkubators. Novada iedzīvotāji aktīvi izmanto attālinātā darba iespējas.

KULTŪRVIDE

Dundagas novads ir īpašs kā lībiešu kultūras uzturētājs – kultūrvēsturiskajos zvejniekciemos - Sīkragā un Košragā, kā arī Mazirbē un Kolkā lībiskais jūtams arī vidē – norādēs un nosaukumos, kultūras pasākumos un izglītības iespējās. Kolkasraga apkārtnē izbūvēta pasaules mērogā unikāla vēju mūzikas koncertzāle – kā īpašs piesaistes punkts. Novadā izveidots jauns etnogrāfiskais muzejs, lai izceltu lībiešu kultūras un sadzīves dažādību. Izveidots virtuāli pieejams muzeju tīkls ar interaktīvām programmām. Novadā tiek stiprināts latviskums, skolās ir iespējams apgūt lībiešu valodu, dundadznieki lepojas ar tāmnieku izloksni. Dundagas vēsturiskais centrs – pils un tautas nams ir atjaunoti, tajos notiek intensīvas kultūras un brīvā laika pavadīšanas aktivitātes. Dundagas pils parks ir izkopts, to papildina kvalitatīva brīvdabas estrāde un tikai Dundagai raksturīgi brīvdabas pasākumi. Dundagas novads lepojas ar līdzsvarotu un daudzveidīgu kultūras pasākumu organizāciju, kurā sevišķi atbalstītas amatiermākslas kolektīvu prasmes aktivitātes un vienlaikus pieejams profesionālās mākslas nodrošinājums. Kultūras pasākumu organizēšanai pieejams mūsdienīgs tehniskais nodrošinājums – gaismas, apskaņošanas un video tehnika. Mazajos novada ciemos darbojas kultūrizglītības centri, balstīti kultūras mantojumā un tradīcijās. Novadā tiek saglabāts stabils bibliotēku tīkls.

IZGLĪTĪBA

Dundagas novadā pieejamas stabilas skolas, kas sniedz kvalitatīvu un konkurētspējīgu izglītību – vidusskola Dundagā, kas piedāvā arī profesionālās ievirzes izglītību ar novada specialitāti saistītās jomās, pamatskola Kolkā un specializētā skola Mazirbē, kur iespējams apgūt arī darba tirgū pieprasītas profesijas. Jaunās ģimenes piesaista kvalitatīva mūzikas un mākslas skola Dundagā un Kolkā. Visām skolām ir labs tehniskais nodrošinājums un kvalificēts un radošs pedagoģiskais personāls. Dundagas un Kolkas skolās tiek saglabāti skolu internāti, skolu autobusi nodrošina skolēnu pārvadājumus nepieciešamajā apjomā. Dundagā un Kolkā pieejamas mūsdienīgas labiekārtotas pirmskolas izglītības iestādes ar aprīkoti rotaļu laukumiem, mazajos ciemos izveidoti ģimenes bērnudārzi. Dundagas novadā nodrošināta dažādām iedzīvotāju grupām un interesēm atbilstoša mūžizglītība.

SPORTS UN AKTĪVS DZĪVESVEIDS

Dundagas novads ir veselīgs novads, kurā cilvēkiem ir laiks un iespējas īstenot aktīvu dzīvesveidu. Dundagā un Kolkā pieejamas aktivitātes gan aprīkotās sporta zālēs, gan labiekārtotos stadionos. Novada iedzīvotājiem pieejamas labiekārtotas peldvietas piekrastē un Baložezērā. Novada teritorijā ik ziemu tiek ierīkota slēpošanas trase, iedzīvotāju un novada tūristu aktivitātēm izveidoti veloceliņi. Dundagā un Kolkā aprīkotas trenažieru zāles, tiek atbalstīta BMX trases izveide jauniešiem. Mazajos ciemos nodrošinātas telpas brīvā laika pavadīšanai ar aktīvām galda spēlēm, Kolkā un Dundagā ierīkoti bērnu rotaļu un sporta laukumi. Pašvaldība labprāt sadarbojas ar novada aktīvajiem sporta klubiem un interešu grupām.

SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA

Dundagas novadā dzīvo cilvēki, kuri ir nodarbināti, smaidīgi, pārticīgi, izglītoti, uzņēmīgi, idejām bagāti un gatavi pozitīvām pārmaiņām. Tā ir vieta, kur jauni cilvēki vēlas dzīvot, atgriezties un dibināt ģimenes. Jaunās ģimenes tiek regulāri atbalstītas. Novada sociālie un veselības pakalpojumi un vide ir pieejama visiem cilvēkiem. Dundagas novadā tiek veikts savlaicīgs preventīvais darbs ar dažādām riska grupām. Novadā aktīvi darbojas pensionāru apvienība un invalīdu biedrība. Sociālie pakalpojumi Dundagas novadā vienlīdz pieejami visā teritorijā, novadā īstenota sociālo pakalpojumu specializācija.

SATIKSME

Dundagas novada ceļu tīkls ir labi uzturēts un kvalitatīvs. Reģiona attīstības centri – Talsi un Ventspils ir viegli sasniedzami, jo attiecīgie valsts reģionālie autoceļi ir rekonstruēti labā kvalitātē. No katra ciema var ērti nokļūt līdz novada centram. Ceļu kvalitāte uz Mazirbi un Melsilu ir pietuvinājusi jūru Dundagai. Ceļmalas tiek regulāri koptas, nodrošinot ceļu kvalitātes ilglaicīgumu. Ceļu posmi Vīdale - Melsils un Dundaga - Ģibzde ir asfaltēti, ceļu posms Dundaga – Kaļķi – atputekļots. Uzlaboti sliktie pievadceļi piekrastes ciemiem un Dūmelei. Ceļš starp piekrastes ciemiem ir juridiski nostiprināts kā pašvaldības koplietošanas ceļš. Dundagas novadā ir pietiekoši labi attīstīts sabiedriskais transports, attīstīts arī maršruts – Kolka – Ventspils. Novadā izstrādātie velomaršruti pieejami aprakstos drukātā un virtuālā veidā, kā arī apzīmēti dabā.

MĀJOKLIS

Novada mājokļu būvniecībā tiek veicināti ekoloģiski un energoefektīvi risinājumi, pasīvo māju būvniecība ir ierasta būvniecības prakse. Piekrastes ciemos tiek izkoptas piekrastei raksturīgās būvniecības tradīcijas, saglabājot savdabīgo piekrastes ciemu ainavu. Daudzdzīvokļu ēku apsaimniekošana ir pārdomāta, labiekārtota vide un sakārtota inženierinfrastruktūra pie daudzdzīvokļu mājām ir jauno speciālistu piesaistīšanas faktors.

INŽENIERAPGĀDE

Dundagas novadā līdztekus kvalitatīvai ūdens apgādei, drošiem notekūdeņu risinājumiem un pietiekamām energojaudām, viena no būtiskākajām inženierapgādes jomām ir sakari un informācijas tehnoloģiju komunikācijas. Informācijas tehnoloģiju infrastruktūra ir vienlīdz efektīvi pieejama visiem novada iedzīvotājiem. Piekrastes ciemu teritorijās veikti nepieciešamie meliorācijas darbi, nodrošinot samērīgu līdzsvaru starp dabas aizsardzības pasākumiem un attīstību ciemu teritorijās. Novadā aktīvi tiek attīstīta „zaļās” enerģijas ražošana, īpaši izmantojot vēja enerģiju un no biomasas iegūto enerģiju.

PĀRVALDĪBA

Dundagas novads tiek prasmīgi un radoši pārvaldīts – novada pašvaldība regulāri sadarbojas ar novada aktīvajiem cilvēkiem, sabiedriskajām organizācijām un uzņēmējiem, sniedzot tiem nepieciešamo atbalstu un uzklusot sabiedrības ierosinājumus. Novada pašvaldība cieši sadarbojas ar Slīteres nacionālā parka administrāciju, un šādā kopdarbībā tapušie attīstības priekšlikumi ir visas sabiedrības interesēs. Novadā darbojas informācijas centrs, kas apkopo informāciju par pieejamajām iespējām un aktivitātēm. Dundagas novada pašvaldība ir sakārtojusi īpašumtiesības plašai sabiedrībai vitāli nepieciešamiem objektiem – koplietošanas ceļiem, sabiedriskajām iestādēm, pludmalei. Novada lielākie ciemi - Dundaga un Kolka – tiek pārvaldīti līdzvērtīgi. Dundagas novads uztur radošu sadarbību ar pašvaldībām ārpus Latvijas – Igaunijā, Zviedrijā un Dānijā, gūstot jaunu pieredzi un paplašinot iedzīvotāju redzesloku.

2.2. DUNDAGAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS IETVARŠ

VĪZIJA

stratēģiskie mērķi

ilgtermiņa mērķi (ilgtermiņa prioritātes)

Dundagas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ar to saprot:

NOSAUKUMS	APZĪMĒJUMS	ORIENTĒJOŠAIS DARBĪBAS LAIKS
vīzija		novada ilgtermiņa redzējums pēc aptuveni 16 – 20 gadiem.
stratēģiskie mērķi	SM	visaptveroši mērķi - orientēti uz vīzijas sasniegšanu
ilgtermiņa mērķi	16M	atbilstošo jomu mērķi - orientēti uz periodu līdz 2030. gadam un ir priekšnoteikumi stratēģisko mērķu sasniegšanai

1. TABULA

Mērķu apzīmējumu skaidrojums. Avots: Dundagas novada pašvaldība

Ilgtermiņa mērķi (ilgtermiņa prioritātes) noteikti 11 pašvaldības jau iepriekš analizētajās jomās, kurām doti sekojoši apzīmējumi:

JOMA	APZĪMĒJUMS
V IDE	V
T AUTSAIMNIECĪBA	T
K ULTŪRA	K
I ZGLĪTĪBA	IZ
A KTĪVS DZĪVESVEIDS	A
S OCIĀLĀ P ALĪDZĪBA	SP
S ATIKSME	S
I NŽENIERAPGĀDE	IN
K OMUNĀLIE PAKALPOJUMI, M ĀJOKLIS	KM
N OVADA T ĒLS	NT
P ĀRVALDĪBA	P

2. TABULA

Jomu apzīmējumu skaidrojums. Avots: Dundagas novada pašvaldība

Vienpadsmit jomām atbilstošie apzīmējumi ietverti arī Dundagas novada attīstības programmas dokumentā, lai atvieglotu attiecīgā mērķa vai rīcības specifiku noteikšanā jomā.

Atbilstošo jomu ilgtermiņa mērķi vienlaikus ir priekšnoteikumi vairākiem stratēģiskajiem mērķiem, kas ir apliecinājums visu Dundagas novada jomu ciešajai mijiedarbībai un savstarpējai sasaistei.

2.3. DUNDAGAS NOVADA STRATĒGISKIE MĒRĶI

© SM1 - *cilvēks*

Sekmēt radošu, harmonisku, vispusīgi attīstītu, izglītotu un aktīvu cilvēku izaugsmi novadā, – kā priekšnoteikumu labklājībai, kvalitatīva darbaspēka izaugsmei, nodrošinot darba videi atbilstošas izglītības sistēmu mūža garumā, iespējas radošām pašizpaušmēm kultūras jomā un atbalstot veselīgu dzīvesveidu.

© SM2 - *atpazīstamība*

Izkopt pozitīvu Dundagas novada atpazīstamību plašā mērogā, līdzsvarojot labi sasniedzamu un pārdomātu tūrisma iespēju un aktivitāšu attīstību ar latviskā un lībiskā kultūrmantojuma mieru piekrastē, Slīteres nacionālā parka dabas teritorijās, Kolkasraga unikalitātē un Dundagas dabas un kultūras vērtībās.

© SM3 - *tautsaimniecība*

Radīt sabalansētu tautsaimniecības struktūru, kas sekmē vienmērīgu izaugsmi novada specializācijas sektoros, ir pamatota sadarbībā un līdzatbildībā, ko atbalsta maksimāli pieejama kvalitatīva inženierapgāde, atbilstoša sasniedzamība un profesionālās ievirzes izglītība.

© SM4 – *dzīves vide*

Pilnveidot iedzīvotāju dzīves vidi, uzlabojot sasniedzamības kvalitāti, nodrošinot videi draudzīgu, efektīvu un pieejamu inženierapgādi un informācijas tehnoloģijas, pārdomātu apsaimniekošanas organizāciju un ilgtspējīgu vides pieejamību, kas balstīta uz sabiedrības līdzdalībā tapušiem risinājumiem.

2.4. DUNDAGAS NOVADA ILGTERMIŅA PRIORITĀTES (ILGTERMIŅA MĒRĶI)

JOMA	ILTERMIŅA MĒRĶU KODS	ILGTERMIŅA PRIORITĀTE (ILGTERMIŅA MĒRĶIS)
<i>vide</i>	16M-V	Dundagas novada iedzīvotāju, pašvaldības un uzņēmēju apzināta un pārdomāta sadarbība vides jautājumu risināšanā
<i>tautsaimniecība</i>	16M-T	Stabila atbalsta sistēma novada uzņēmējiem – it īpaši novada specializācijas sektoros
<i>kultūra</i>	16M-K	Izzinātas, saglabātas, uzturētas un cienītas novada vērtības, pievilcīga vide kultūras un radošas pašizpaušmes jomā – nosacījums iedzīvotāju stabilitātei novadā.
<i>izglītība</i>	16M-IZ	Stabilas un pieejamas vispārējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītības iespējas visu paaudžu iedzīvotājiem mūža garumā
<i>aktīvs dzīvesveids</i>	16M-A	Aktīvi, optimistiski, par veselīgu dzīvesveidu lepni un harmoniski novada iedzīvotāji
<i>sociālā palīdzība</i>	16M-SP	Vide, kurā tiktu mazināta iedzīvotāju atstumtība un nomāktība, būtu veicināta droša un veselīga attīstība
<i>satiksme</i>	16M-S	Kompleksa ceļu infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstības plānošanas sistēma – kā priekšnoteikums sasniedzamības uzlabošanai
<i>inženierapgāde</i>	16M-IN	Kvalitatīva, efektīva, ekonomiska, videi draudzīga un maksimāli pieejama inženierapgāde Dundagas novadā
<i>komunālie pakalpojumi</i>	16M-KM	Videi draudzīga, līdzatbildīga un energoefektīva ēku

		apsaimniekošana un mājokļu attīstība novadā
<i>novada tēls</i>	16M-NT	Miers un harmonija – kā īpašais Dundagas novada tēls latviskā un lībiskā vidē.
<i>pārvaldība</i>	16M-P	Pozitīva Dundagas novada sabiedrības līdzdalība novada norisēs, iedzīvotāju līdzatbildība un piederības sajūta novadam

3. TABULA

Dundagas novada ilgtermiņa prioritātes (ilgtermiņa mērķi). Avots: Dundagas novada pašvaldība

2.5. DUNDAGAS NOVADA ILGTERMIŅA PRIORITĀTES (ILGTERMIŅA MĒRĶI) SAISTĪBĀ AR STRATĒGISKAJEM MĒRĶIEM

STRATĒGISKIE MĒRĶI		ILGTERMIŅA PRIORITĀTES (ILGTERMIŅA MĒRĶI)	
SM1	Sekmēt radošu, harmonisku, vispusīgi attīstītu, izglītotu un aktīvu cilvēku izaugsmi novadā, – kā priekšnoteikumu labklājībai, kvalitatīva darbaspēka izaugsmei, nodrošinot darba videi atbilstošas izglītības sistēmu mūža garumā, iespējas radošām pašizpaušmēm kultūras jomā un atbalstot veselīgu dzīvesveidu.	16M-P	Pozitīva Dundagas novada sabiedrības līdzdalība novada norisēs, iedzīvotāju līdzatbildība un piederības sajūta novadam
		16M-SP	Vide, kurā tiktu mazināta iedzīvotāju atstumtība un nomāktība, būtu veicināta droša un veselīga attīstība
		16M-K	Izzinātas, saglabātas, uzturētas un cienītas novada vērtības, pievilcīga vide kultūras un radošas pašizpaušmes jomā – nosacījums iedzīvotāju stabilitātei novadā
		16M-IZ	Stabilas un pieejamas vispārējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītības iespējas visu paaudžu iedzīvotājiem mūža garumā
SM2	Izkopt pozitīvu Dundagas novada atpazīstamību plašā mērogā, līdzsvarojot labi sasniedzamu un pārdomātu tūrisma iespēju un aktivitāšu attīstību ar latviskā un lībiskā kultūrmantojuma mieru piekrastē, Slīteres nacionālā parka dabas teritorijās, Kolkasraga unikalitātē un Dundagas dabas un kultūras vērtībās	16M-A	Aktīvi, optimistiski, par veselīgu dzīvesveidu lepni un harmoniski novada iedzīvotāji
		16M-NT	Miers un harmonija – kā īpašais Dundagas novada tēls latviskā un lībiskā vidē.
		16M-V	Dundagas novada iedzīvotāju, pašvaldības un uzņēmēju apzināta un pārdomāta sadarbība vides jautājumu risināšanā .
		16M-T	Stabila atbalsta sistēma novada uzņēmējiem – it īpaši novada specializācijas sektoros
		16M-S	Kompleksa ceļu infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstības plānošanas sistēma – kā priekšnoteikums sasniedzamības uzlabošanai
SM3	Radīt sabalansētu	16M-K	Izzinātas, saglabātas, uzturētas un cienītas novada vērtības, pievilcīga vide kultūras un radošas pašizpaušmes jomā – nosacījums iedzīvotāju stabilitātei novadā
		16M-P	Pozitīva Dundagas novada sabiedrības

	tautsaimniecības struktūru, kas sekmē vienmērīgu izaugsmi novada specializācijas sektoros, ir pamatota sadarbībā un līdzatbildībā, ko atbalsta maksimāli pieejama kvalitatīva inženierapgāde, atbilstoša sasniedzamība un profesionālās ievirzes izglītība.		līdzdalība novada norisēs, iedzīvotāju līdzatbildība un piederības sajūta novadam
		16M-V	Dundagas novada iedzīvotāju, pašvaldības un uzņēmēju apzināta un pārdomāta sadarbība vides jautājumu risināšanā
		16M-T	Stabila atbalsta sistēma novada uzņēmējiem – it īpaši novada specializācijas sektoros
		16M-IN	Kvalitatīva, efektīva, ekonomiska, videi draudzīga un maksimāli pieejama inženierapgāde Dundagas novadā
		16M-S	Kompleksa ceļu infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstības plānošanas sistēma – kā priekšnoteikums sasniedzamības uzlabošanai
		16M-IZ	Stabilas un pieejamas vispārējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītības iespējas visu paaudžu iedzīvotājiem mūža garumā
SM4	Pilnveidot iedzīvotāju dzīves vidi, uzlabojot sasniedzamības kvalitāti, nodrošinot videi draudzīgu, efektīvu un pieejamu inženierapgādi un informācijas tehnoloģijas, pārdomātu apsaimniekošanas organizāciju un ilgtspējīgu vides pieejamību, kas balstīta uz sabiedrības līdzdalībā tapušiem risinājumiem.	16M-NT	Miers un harmonija – kā īpašais Dundagas novada tēls latviskā un lībiskā vidē.
		16M-V	Dundagas novada iedzīvotāju, pašvaldības un uzņēmēju apzināta un pārdomāta sadarbība vides jautājumu risināšanā
		16M-IN	Kvalitatīva, efektīva, ekonomiska, videi draudzīga un maksimāli pieejama inženierapgāde Dundagas novadā
		16M-S	Kompleksa ceļu infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstības plānošanas sistēma – kā priekšnoteikums sasniedzamības uzlabošanai
		16M-KM	Videi draudzīga, līdzatbildīga un energoefektīva ēku apsaimniekošana un mājokļu attīstība novadā

4. TABULA

Dundagas novada ilgtermiņa prioritāšu (ilgtermiņa mērķu) sasaiste ar novada stratēģiskajiem mērķiem.
Avots: Dundagas novada pašvaldība

2.6. DUNDAGAS NOVADA STRATĒGISKO UN ILGTERMIŅA MĒRĶU ATBILSTĪBA KURZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA TĒLPISKAJAM PLĀNOJUMAM UN LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAI LATVIJA 2030.

LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030.GADAM – ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTES	KURZEMES PLĀNOŠANAS REGIONA TĒLPISKAIS (TERITORIJAS) PLĀNOJUMA TERLPISKĀS ATTĪSTĪBAS VISPĀRĒJIE MĒRĶI	DUNDAGAS NOVADA STRATĒGISKIE MĒRĶI		DUNDAGAS NOVADA ILGTERMIŅA MĒRĶI	
- Ilgtērmiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā – cilvēkkapitāla bāzes vērtība un produktivitāte, iespēju vienlīdzība un vidusslāņa veidošanās. - Paradigmas maiņa izglītībā – kvalitatīva un pieejama izglītība mūža garumā. - Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība – sociālā kapitāla vērtības pieaugums,	- Veselīgas sabiedrības attīstība reģionā. - Izglītības centri, kur pieejama kvalitatīva izglītība, iespēja paaugstināt profesionālo kvalifikāciju, moderna sakaru infrastruktūra.	SM1	cilvēks Sekmēt radošu, harmonisku, vispusīgi attīstītu, izglītotu un aktīvu cilvēku izaugsmi novadā, – kā priekšnoteikumu labklājībai, kvalitatīva darbaspēka izaugsmei, nodrošinot darba videi atbilstošas izglītības sistēmu mūža garumā, iespējas radošām pašizpaušmēm kultūras jomā un atbalstot veselīgu dzīvesveidu.	16M-P	Pozitīva Dundagas novada sabiedrības līdzdalība novada norisēs, iedzīvotāju līdzatbildība un piederības sajūta novadam
				16M-SP	Vide, kurā tiktu mazināta iedzīvotāju atstumtība un nomāktība, būtu veicināta droša un veselīga attīstība
				16M-K	Izzinātas, saglabātas, uzturētas un cienītas novada vērtības, pievilcīga vide kultūras un radošas pašizpaušmes jomā – nosacījums iedzīvotāju stabilitātei novadā
				16M-IZ	Stabilas un pieejamas vispārējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītības iespējas visu paaudžu iedzīvotājiem mūža garumā
				IM-A	Aktīvi, optimistiski, par veselīgu dzīvesveidu lepnī un harmoniski novada iedzīvotāji
Latvijas kultūras telpas attīstība – kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana.	- Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un laikmetīgas kultūrvides veidošana. - Reģions, kur tautsaimniecības attīstīšana, dabas un kultūrvēsturisko vērtību izmantošana notiek, respektējot ne tikai šodienas, bet arī nākamo paaudžu intereses.	SM2	atpazīstamība Izkopt pozitīvu Dundagas novada atpazīstamību plašā mērogā, līdzsvarojot labi sasniedzamu un pārdomātu tūrisma iespēju un aktivitāšu attīstību ar latviskā un lībiskā kultūrmantojuma mieru piekrastē, Slīteres nacionālā parka dabas teritorijās, Kolkasraga unikālītātē un Dundagas dabas un kultūras vērtībās.	16M-NT	Miers un harmonija – kā īpašais Dundagas novada tēls latviskā un lībiskā vidē.
				16M-V	Dundagas novada iedzīvotāju, pašvaldības un uzņēmēju apzināta un pārdomāta sadarbība vides jautājumu risināšanā .
				16M-T	Stabila atbalsta sistēma novada uzņēmējiem – it īpaši novada specializācijas sektoros.
				16M-S	Kompleksa ceļu infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstības plānošanas sistēma – kā priekšnoteikums sasniedzamības uzlabošanai.
				16M-K	Izzinātas, saglabātas, uzturētas un cienītas novada vērtības, pievilcīga vide kultūras un radošas pašizpaušmes jomā – nosacījums iedzīvotāju stabilitātei novadā.

DUNDAGAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030.GADAM – ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTES	KURZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA TELPIŠKAIS (TERITORIJAS) PLĀNOJUMA TERLPISKĀS ATTĪSTĪBAS VISPĀRĒJIE MĒRĶI	DUNDAGAS NOVADA STRATĒGISKIE MĒRĶI		DUNDAGAS NOVADA ILGTERMIŅA MĒRĶI	
Inovatīva un ecoefektīva ekonomika – masveida jaunrade un inovācija, atjaunojama un droša enerģija.	- Reģions ar daudzpusīgu lauku ekonomiku un darba vietām lauku iedzīvotājiem. - Dinamiska un daudzveidīga uzņēmējdarbība vienotā reģiona telpā. - Izglītības un pētniecības centru un perspektīvu reģiona tautsaimniecības nozaru un uzņēmējdarbības virzienu attīstīšana, veidojot uz zināšanām un pētniecību balstītu uzņēmējdarbības vidi. - Kvalitatīva sakaru un informācijas tehnoloģiju, enerģijas un vides infrastruktūra.	SM3	tautsaimniecība Radīt sabalansētu tautsaimniecības struktūru, kas sekmē vienmērīgu izaugsmi novada specializācijas sektoros, ir pamatota sadarbībā un līdzatbildībā, ko atbalsta maksimāli pieejama kvalitatīva inženierapgāde, atbilstoša sasniedzamība un profesionālās ievirzes izglītība.	16M-P	Pozitīva Dundagas novada sabiedrības līdzdalība novada norisēs, iedzīvotāju līdzatbildība un piederības sajūta novadam
				16M-V	Dundagas novada iedzīvotāju, pašvaldības un uzņēmēju apzināta un pārdomāta sadarbība vides jautājumu risināšanā
				16M-T	Stabila atbalsta sistēma novada uzņēmējiem – it īpaši novada specializācijas sektoros
				16M-IN	Kvalitatīva, efektīva, ekonomiska, videi draudzīga un maksimāli pieejama inženierapgāde Dundagas novadā
				16M-S	Kompleksa ceļu infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstības plānošanas sistēma – kā priekšnoteikums sasniedzamības uzlabošanai
				16M-IZ	Stabilas un pieejamas vispārējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītības iespējas visu paaudžu iedzīvotājiem mūža garumā
- Daba kā nākotnes kapitāls – dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana. - Telpiskās attīstības perspektīva, uzlabojot sasniedzamību un mobilitātes iespējas, attīstot apdzīvojumu kā ekonomiskās attīstības, cilvēku dzīves un darba vidi, ievērtējot nacionālo interešu telpas.	- Efektīva, savstarpēji saskaņota, iedzīvotājiem ērta un droša, videi draudzīga sabiedriskā transporta sistēma sasniedzamības uzlabošanai. - Esošo mājokļu revitalizācija, kvalitatīvu un iedzīvotāju vairākumam pieejamu mājokļu attīstīšana. - Izkoptas un uzturētas reģiona unikālās lauku un urbānās ainavas, savdabīgās un kultūrvēsturiski bagātās vietas, nodrošināts minimālais kultūras pakalpojumu grozs visos administratīvi teritoriālajos līmeņos. - Atpūtai un tūrismam pievilcīgas vietas, kas veidotas, izkopjot esošās tradīcijas un saglabājot dabas un kultūras vērtības.	SM4	dzīves vide Pilnveidot iedzīvotāju dzīves vidi, uzlabojot sasniedzamības kvalitāti, nodrošinot videi draudzīgu, efektīvu un pieejamu inženierapgādi un informācijas tehnoloģijas, pārdomātu apsaimniekošanas organizāciju un ilgtspējīgu vides pieejamību, kas balstīta uz sabiedrības līdzdalību tapušiem risinājumiem.	16M-NT	Miers un harmonija – kā īpašais Dundagas novada tēls latviskā un lībiskā vidē.
				16M-V	Dundagas novada iedzīvotāju, pašvaldības un uzņēmēju apzināta un pārdomāta sadarbība vides jautājumu risināšanā
				16M-IN	Kvalitatīva, efektīva, ekonomiska, videi draudzīga un maksimāli pieejama inženierapgāde Dundagas novadā
				16M-S	Kompleksa ceļu infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstības plānošanas sistēma – kā priekšnoteikums sasniedzamības uzlabošanai
				16M-KM	Videi draudzīga, līdzatbildīga un energoefektīva ēku apsaimniekošana un mājokļu attīstība novadā

5. TABULA

Dundagas novada mērķu un rīcību atbilstība augstāka līmeņa attīstības dokumentiem. Avots: Dundagas novada pašvaldība

2.7. TERITORIJAS SPECIALIZĀCIJA

Teritorijas specializācija atspoguļo novada perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus.

VIETĒJĀ UN REĢIONĀLAJĀ MĒROGĀ

▪ Mežsaimniecība un kokapstrāde; ▪ Lauksaimniecība, mājražošana, lauksaimniecības produktu pārstrāde;	▪ Zivsaimniecība un zivju pārstrāde; ▪ Dabas un kultūras tūrisms; ▪ Alternatīvās enerģijas ražošana.
--	--

NACIONĀLAJĀ MĒROGĀ

▪ Mežsaimniecība un kokapstrāde; ▪ Zivsaimniecība un zivju pārstrāde;	▪ Dabas un kultūras tūrisms; ▪ Alternatīvās enerģijas ražošana.
--	--

STARPTAUTISKAJĀ MĒROGĀ

▪ Mežsaimniecība un kokapstrāde; ▪ Zivsaimniecība un zivju pārstrāde;	▪ Dabas un kultūras tūrisms.
--	--

Teritorijas specializācijas jomu izvēles pamatojums:

MEŽSAIMNIECĪBA UN KOKAPSTRĀDE

Meži aizņem 72,6 % no novada teritorijas, tas ir lielākais rādītājs starp kaimiņu pašvaldībām un lielāks par vidējo rādītāju valstī. 63,7% no novada mežiem ir valsts īpašumā, tomēr mežistrādes apjomu ziņā valsts mežos tiek nocirsti aptuveni 30%. Tas skaidrojams ar lielo mežu īpatsvaru Slīteres nacionālā parka teritorijā, kur mežsaimnieciskā darbība ir ļoti ierobežota. Nākotnē jāaktivizē kokapstrādes attīstība, paaugstinot produktu pievienoto vērtību. Specializācijas joma attiecināma galvenokārt uz Dundagas pagasta teritoriju.

LAUKSAIMNIECĪBA, MĀJRAŽOŠANA, LAUKSAIMNIECĪBAS PRODUKTU PĀRSTRĀDE

Novadā ir maz lauksaimniecības zemes, bet lauksaimniecība kā nozare ir konkurētspējīga, pateicoties lauksaimniecības produktu pārstrādes attīstībai. Pateicīgākā lauksaimniecības nozare ir piena un gaļas lopkopība. Nākotnē īpaši atbalstāma aitkopības nozare, jo novadā aktīvi strādā Ziemeļkurzemes daļā vienīgais vilnas pārstrādes uzņēmums. Specializācijas joma attiecināma galvenokārt uz Dundagas pagasta teritoriju.

ZIVSAIMNIECĪBA UN ZIVJU PĀRSTRĀDE

Novada 36,5km garā jūras robeža un tradīcijas nosaka zivsaimniecību un zivju pārstrādei par specializācijas jomu. Novada lielākais uzņēmums ir zivju pārstrādes uzņēmums SIA „Līcis 93” Kolkā, kas nodarbina ap 300 - 400 darbinieku. Specializācijas joma ir Kolkas pagasta konkurētspējas niša.

DABAS UN KULTŪRAS TŪRISMS

Īpaši aizsargājamo teritoriju īpatsvars (28% no novada teritorijas), Slīteres nacionālais parks, lībiešu piekrastes ciemi, Kolkasrags un Dundagas pils ir galvenie priekšnoteikumi tūrisma attīstībai. Lielākais tūristu interešu punkts ir Kolkasrags, piesaistot gandrīz 50 000 apmeklētājus gadā. Perspektīvi attīstāmās tūrisma jomas ir rekreatīvais tūrisms, putnu vērošanas tūrisms, medību tūrisms, veselības tūrisms, izziņas un vēsturiski aktīvā piedzīvojuma tūrisms. Specializācijas joma ir vienlīdz būtiska visa novada teritorijā.

ALTERNATĪVĀS ENERĢIJAS RAŽOŠANA

Dundagas pacēlumā pieejamie vēja resursi un zemais iedzīvotāju blīvums ir ļoti labvēlīgi vēja enerģētikas attīstībai. Kā alternatīvās enerģijas ražotne Dundagas novadā atrodas Pāces dzirnavu HES. Perspektīvi attīstāma alternatīvās enerģijas ražošana, izmantojot lauksaimniecības produktus. Specializācijas joma attiecināma uz Dundagas pagasta teritoriju.

3. Telpiskās attīstības perspektīva

3.1. NOZĪMĪGĀKIE ESOŠĀS TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS ELEMENTI, GALVENĀS FUNKCIONĀLĀS TĒLPAS

ESOŠĀ SITUĀCIJA

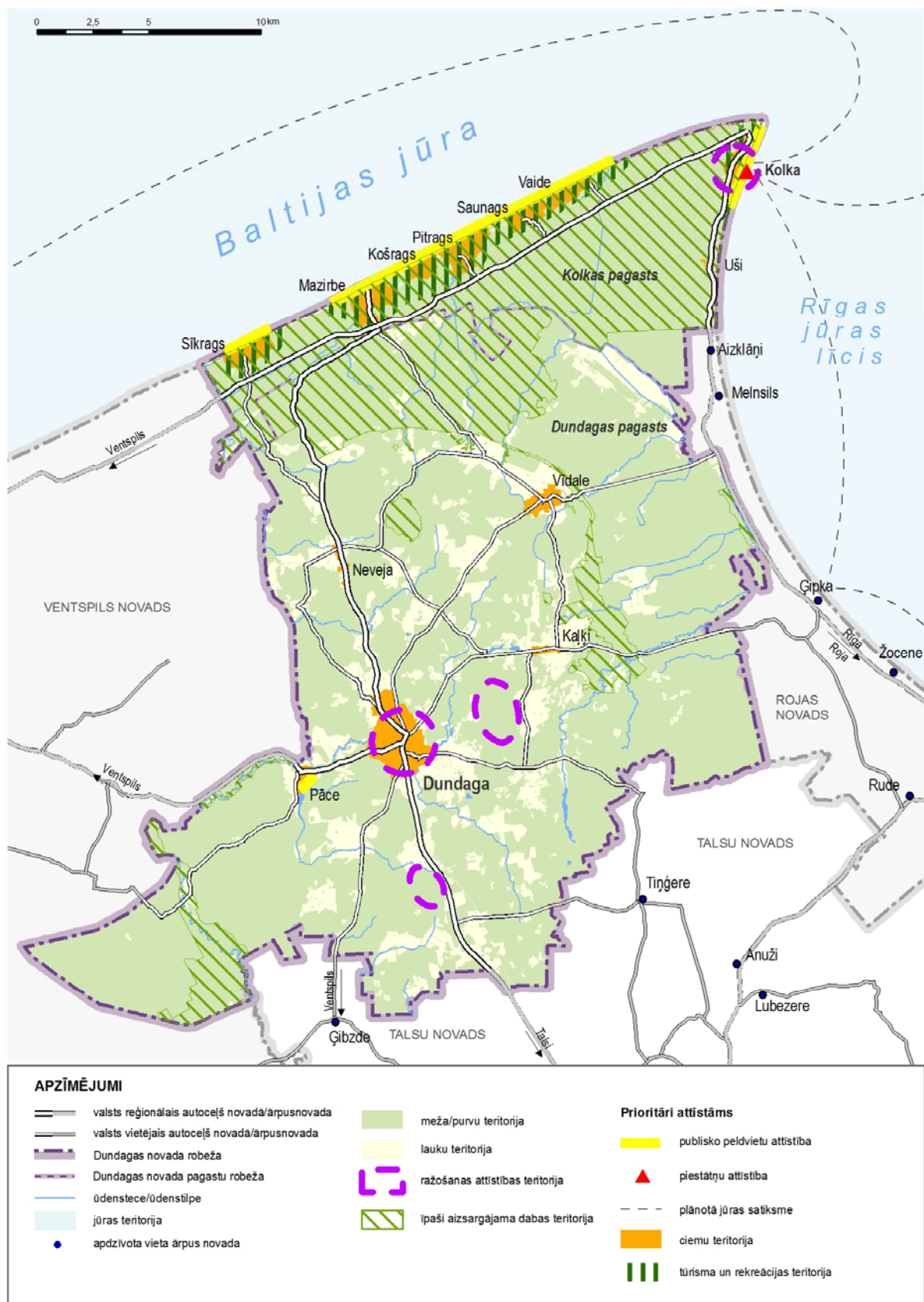
Skatīt 1.KARTOSHĒMU

- Nozīmīgākais dabas resurss novadā ir mežs, kas aizņem 72,7% novada teritorijas un ir lielāks par vidējo rādītāju valstī (46,4%). Tikai 15% no visas teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes, (Kolkas pagastā – tikai 3,3%). No visām lauksaimniecības zemēm meliorēti ir 57%. Lauku teritorijās aktuāla ir lauksaimniecības attīstības virzība.
- Liela daļa meža teritoriju (gandrīz 30%) atrodas aizsargājamo teritoriju statusā, līdz ar to saimnieciskā darbība šajās teritorijās ir stipri ierobežota.
- Novada teritorijā nav lielu upju vai ezeru. Dundagas novada jūras robeža ir 36km gara. Jūra ir viens no nozīmīgākajiem funkcionālās telpas elementiem.
- Galvenās uzņēmējdarbības nozares Dundagas novadā ir tradicionālā lauksaimniecība, piena lopkopība, mežizstrāde, kokapstrāde, piena pārstrāde, zivsaimniecība, mazumtirdzniecība un tūrisms. Ražošanas attīstības teritorijas galvenokārt izvietotas Dundagas un Kolkas ciemos.
- Novada lielākais uzņēmums ir zivju pārstrādes uzņēmums SIA „Līcis 93” Kolkā, kas nodarbina ap 300 - 400 darbinieku.
- Tūrismam Dundagas novadā ir sezonāls raksturs. Lielākais tūristu interešu punkts ir Kolkasrags, piesaistot gandrīz 50 000 apmeklētājus gadā. Vasaras sezonā esošais tūrisma mītņu piedāvājums nespēj apmierināt pieprasījumu.
- Ceļu tīkla galvenā struktūra Dundagas novadā ir pakārtota piekrastei un saiknei ar lielāko no tuvākajām pilsētām – Talsiem. Lielākā daļa piekrastes ciemu (izņemot Kolku, Ušus un daļēji Mazirbi) izvietoti atstatus no valsts reģionālās nozīmes ceļiem. Dundagas pagastā tikai Dundagas ciems, Pāce un Neveja izvietoti pie valsts reģionālā autoceļa.

VĒLAMĀS ILGTERMIŅAS IZMAIŅAS UN TERITORIJU ATTĪSTĪBAS VADLĪNIJAS, PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS

prioritāri
attīstāmās
teritorijas

- Dundagas novada teritorijā esošās vērtīgās lauksaimniecības zemes saglabājamās. Apmežot pieļaujams tikai sliktās lauksaimniecības zemes.
- Starp apdzīvotajām vietām paredzamas neapbūvējamās lauku vai mežu teritorijas.
- Apdzīvojuma attīstība Kolkas pagastā organizējama esošajos 8 ciemos. Sīkraga, Košraga, Pitraga, Saunaga, Vaides un Ušu – attīstība virzāma kā sezonas rakstura ciemu attīstība esošo ciemu robežās. Visos piekrastes ciemos būtiski palielināmas tūrisma iespējas. Kolka un Mazirbe attīstāmi kā vietējās nozīmes attīstības centri.
- Blīvāka apdzīvojuma attīstība Dundagas pagastā virzāma 5 ciemos, kuriem apstiprināmas ciemu robežas – Dundagā, Pācē, Nevejā, Vīdalē un Kaļķos. Dundagas ciems attīstāms kā novada galvenais pakalpojumu centrs.
- Ražošanas attīstības teritorijas paredzamas Dundagas un Kolkas ciemos, kā arī derīgo izrakteņu ieguves teritorijās Dundagas pagastā.
- Kolkā prioritāri paredzama piestātnes attīstība saiknes virzībai ar citām piestātnēm un mazajam ostām Latvijā un Igaunijā, iekļaujot to vienotā plānotā piestātņu tīklā. Tuvākās plānotās piestātnes Rojas novadā paredzamas Melnsilā un Ģipkā.
- Kolkā, Mazirbē, Sīkragā, Košragā, Pitragā, Saunagā un Vaidē kā prioritāte paredzama publisko pludmaļu izveide.

1. KARTOSHĒMA

Nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi, galvenās funkcionālās telpas. Avots: Dundagas novada pašvaldība

NOZĪMĪGĀKĀS DUNDAGAS NOVADA FUNKCIONĀLĀS TELPAS

Nozīmīgākās Dundagas novada funkcionālās telpas ir:

*CIEMU TERITORIJAS,
MEŽU / PURVU TERITORIJAS,
LAUKU TERITORIJAS,
TŪRISMA UN REKREĀCIJAS TERITORIJAS,
RAŽOŠANAS ATTĪSTĪBAS TERITORIJAS,
ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS.*

CIEMU TERITORIJĀS Dundagas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija paredz maksimāli izmantot esošo apdzīvojuma potenciālu. **Piekrastes ciemu teritorijas** ir visi ciemi Kolkas pagastā - Kolka un Uši attīstās ap valsts reģionālo autoceļu P131, Sīkrags, Mazirbe, Košrags, Pitrags, Saunags un Vaide – starp valsts reģionālo autoceļu P124 un jūru. Piekrastes ciemu teritorijās prioritāte ir dzīvojamā apbūve un rekreācijas iespējas, saglabājot ciemu raksturu un kompaktu attīstību. Piekrastes ciemi Sīkrags, Košrags, Pitrags, Saunags, Vaide un Uši ir sezonālas nozīmes ciemi. **Ciemu apbūves teritorijas** ir visi ciemi Dundagas pagastā. Novada nozīmes attīstības centrs Dundaga un Nevejas ciems attīstās ap valsts reģionālo autoceļu P125, Pāce attīstās ap valsts reģionālo autoceļu P77, Kaļķi – ap valsts vietējo autoceļu V1367, Vīdale – ap valsts vietējo autoceļu V1307. Ciemu apbūves teritorijās prioritāte ir dzīvojamā apbūve un pakalpojumi.

MEŽU/PURVU TERITORIJĀS, kas neatrodas īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, - galvenokārt, Dundagas pagastā, Dundagas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija paredz mežsaimniecības attīstību, kokmateriālu sagatavošanu, derīgo izrakteņu ieguvu, alternatīvās enerģijas ražošanu, tūrisma un rekreācijas pakalpojumu sniegšanu, medību tūrismu, maksimāli saglabājot mežu ekoloģisko nozīmi.

LAUKU TERITORIJĀS – areālā ap Dundagu - Dundagas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija paredz lauksaimniecības attīstību daudzveidīgās izpausmes formās – piena un gaļas lopkopībā, aītkopībā, lauksaimniecības produktu pārstrādē, alternatīvās enerģijas ražošanā, mājražošanas attīstībā, maksimāli saglabājot ainavas daudzveidību.

TŪRISMA UN REKREĀCIJAS TERITORIJAS lielā mērā sakrīt ar piekrastes ciemu teritorijām, skarot piekrastes ciemus – Sīkragu, Mazirbi, Košragu, Pitragu, Saunagu, Vaidi un Kolku. Teritorijās attīstāma augstvērtīga tūrisma infrastruktūra un dzīves vide, līdzsvarojot dabas aizsardzības, kultūrvides ainavas aizsardzības un ekonomiskās attīstības intereses.

RAŽOŠANAS ATTĪSTĪBAS TERITORIJAS saskaņā ar Dundagas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izvietotas ciemu teritorijās – Dundagā un Kolkā, kā arī mežu teritorijās, - kā derīgo izrakteņu teritorijas. Ražošanas teritorijas Dundagas un Kolkas ciemos attīstāmas, racionāli izmantojot esošo tehnisko infrastruktūru un darbaspēka koncentrēšanās vietas.

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS Dundagas novadā atrodas gandrīz visā Kolkas pagasta teritorijā un lielā daļā Dundagas pagasta teritorijas Slīteres nacionālā parka robežās, Kaļķupes ielejā, Raķupes ielejā, Rukšu purvā, pie Pāces un Ģipkas. Teritoriju izmantošanu nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, un attīstības iespējas šajās teritorijās ir ievērojami ierobežotas.

3.2. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA UN SOCIĀLA RAKSTURA PUBLISKO PAKALPOJUMU KLĀSTS

ESOŠĀ SITUĀCIJA

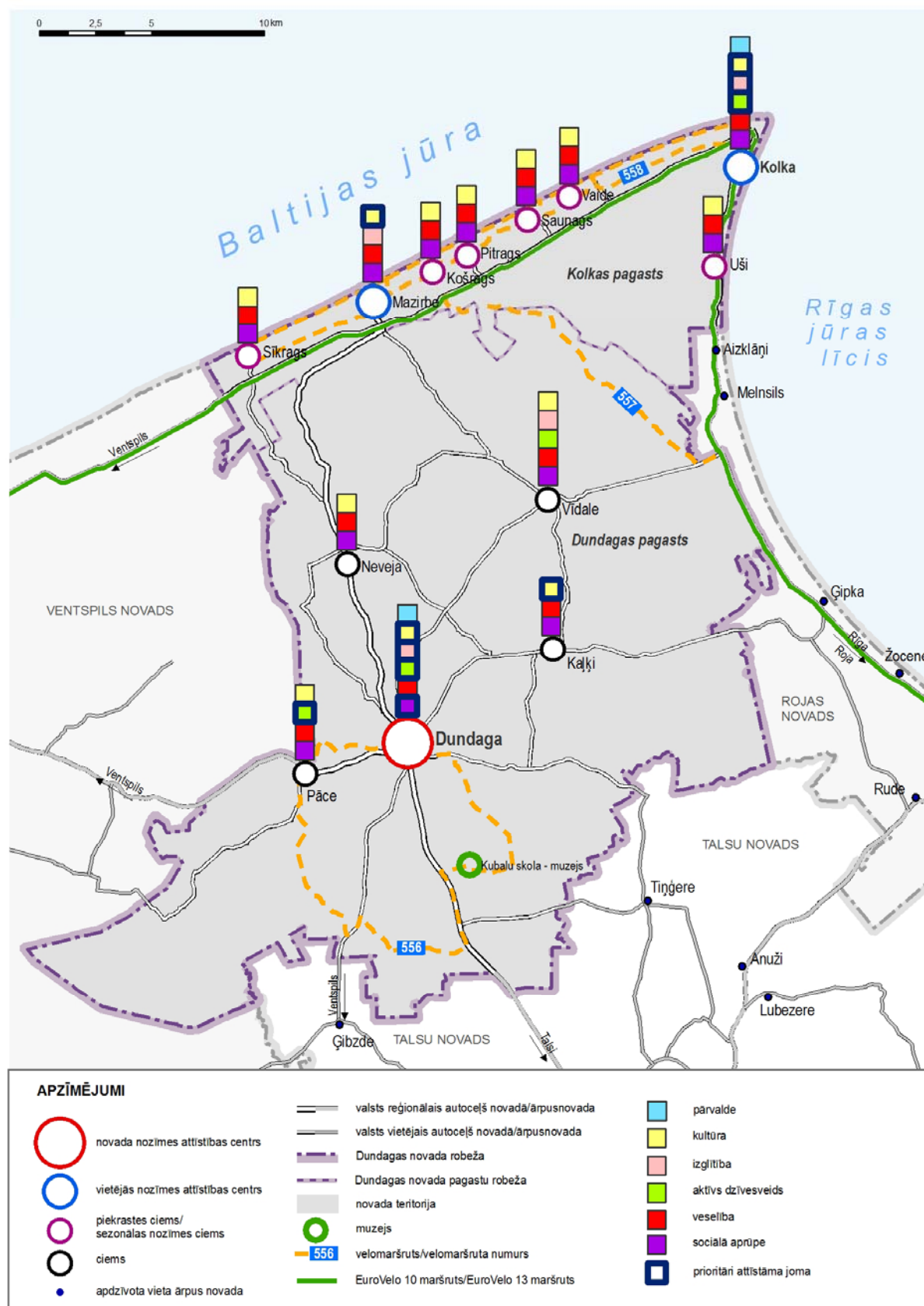
Skatīt 2.KARTOSHĒMU

- Dundagas novadā 2013.gada sākumā bija deklarēti 4638 iedzīvotāji. Vidējais iedzīvotāju blīvums Dundagas novadā ir 6,9 iedzīvotāji/km², kas ir apmēram 3 reizes zemāks rādītājs nekā vidēji Kurzemē.
- Dundagas pagastā ciema statusam atbilst apdzīvotās vietas – Dundaga, Kaļķi, Neveja, Pāce un Vīdale. Pārējā pagasta teritorijā raksturīgais apdzīvojuma veids ir viensētas un viensētu grupas, bet vēsturiski teritorija sadalīta 38 teritoriālajos ciemos.
- Kolkas pagastā atrodas 8 piekrastes ciemi – Sīkrags, Mazirbe, Košrags, Pitrags, Saunags, Vaide, Kolka un Uši, kuru robežas noteiktas teritorijas plānojumā un apstiprinātas MK noteiktajā kārtībā. Lielākā daļa piekrastes ciemu ir apdzīvotas vietas ar sezonas raksturu – vasaras sezonas laikā iedzīvotāju skaits Kolkas pagasta ciemos palielinās apmēram 4,5 reizes.
- Iedzīvotāju skaitam pēdējo gadu laikā ir tendences samazināties. Laika posmā no 2007. līdz 2013.gadam iedzīvotāju skaits samazinājies par 7,8%. Iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir negatīvs.
- Dundagas novadā darbojas 5 kultūras centri: Dundagas Kultūras pils, Kolkas Tautas nams, Līvu tautas nams, Līvu centrs „Kūolka”, Vīdales saietu nams. Novadā darbojas 15 amatiermākslas kolektīvi – 9 Dundagā un 6 Kolkā.
- Līvu tautas nams Mazirbē un Līvu centrs „Kūolka” Kolkā uztur lībiešu kultūras vērtības. Mazajos ciemos piekrastē nav kultūras iestāžu un iedzīvotāju pulcēšanās vietu.
- Dundagas novadā bibliotēkas pieejamas 5 ciemos: Dundagā, Kolkā, Kaļķos, Vīdalē un Mazirbē.
- Dundagas novadā ir viens pašvaldības muzejs – Kubalu skola - muzejs.
- Pēdējo gadu laikā izglītības iestādēs ir notikusi ievērojama bērnu skaita samazināšanās, gan mazā dabiskā pieauguma, gan arī emigrācijas pieauguma dēļ. Pēdējo sešu gadu laikā skolēnu skaits sarucis par aptuveni 30%.
- Dundagas novadā tiek nodrošināta pirmskolas izglītība Dundagā un Kolkā, vispārējā izglītība (Kolkas pamatskolā, Dundagas vidusskolā un Mazirbes internātpamatskolā), kā arī profesionālās ievirzes izglītība – Dundagas Mākslas un mūzikas skola, kas īsteno izglītības programmas mūzikā, mākslā un dejā Dundagā, kā arī mūzikas izglītības programmu Kolkā. Izglītības iespējas mūžizglītībā ir ierobežotas.
- Dundagas novadā nav lielu sporta bāžu – pie abām Dundagas vidusskolas ēkām un pie Kolkas pamatskolas iekārtoti sporta laukumi, sporta zāles Dundagā atrodas Dundagas vidusskolas abās ēkās. Kolkas sporta halle ir uzsākta, bet līdzekļu trūkuma dēļ nav pabeigta.
- Dundagas novada teritorijā ap Dundagu nav labiekārtotu peldēšanai piemērotu vietu, Dundagā nav treniņu zāles, kas kalpotu arī kā jauniešu aktivitāšu vieta.
- Novadā atrodas 4 sociālās aprūpes iestādes: Valsts sociālās aprūpes centrs „Dundaga”, Dundagas aprūpes nams „Stacija” (biedrība), pansija „Jaundundaga” un Bērnu dienas centrs „Mājas”(biedrība). Daļēji sociālās aprūpes funkcijas veic arī SIA „Dundagas veselības centrs”. Lielākajā daļā novada publisko ēku nav vides pieejamības.

VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS, TERITORIJU ATTĪSTĪBAS VADLĪNIJAS UN PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS

prioritāri attīstāmās teritorijas

- Ciemu statuss nosakāms 13 apdzīvotajām vietām – Dundagai, Pācei, Nevejai, Kaļķiem un Vīdalei nosakāms Dundagas pagastā, tas saglabājams Kolkai, Mazirbei, Sīkragam, Košragam, Pitragam, Saunagam, Vaidei un Ušiem Kolkas pagastā.
- Dundagai nosakāms novada nozīmes attīstības centra statuss, Kolkai un Mazirbei – vietējas nozīmes attīstības centra statuss. Visi trīs centri nosakāmi kā primārās pakalpojumu saņemšanas vietas.
- Sīkrags, Košrags, Pitrags, Saunags, Vaide un Uši nosakāmi kā sezonas rakstura ciemi ar salīdzinoši zemāku iespējamo pakalpojumu saņemšanas klāstu, nekā Pācē, Nevejā, Kaļķos un Vīdalē.
- Blīvas apbūves teritorijas plānojamas ciemu robežās, radot iespējami kompaktu apdzīvojuma struktūru. Piekrastes ciemu apbūvē īpaši respektējamās piekrastei raksturīgās apbūves īpatnības. Ņemot vērā prognozētās klimata izmaiņas un jūras līmeņa celšanos, kā arī krasta noskalošanās riska pieaugumu, ciemu teritoriju paplašināšana gar piekrasti (īpaši Kolkā) ir ierobežojama.
- Iedzīvotāju skaita izmaiņu prognozes liecina, ka pie līdzīgiem dzimstības, mirstības un migrācijas rādītājiem turpmāko 20 gadu laikā iedzīvotāju skaits varētu sarukt par aptuveni 20%. Lai 2030.gadā iedzīvotāju skaits ne tikai vasaras sezonā Dundagas novadā varētu sasniegt 5000 iedzīvotāju, veicams mērķtiecīgs darbs migrācijas procesu mazināšanai un vasaras sezonas iedzīvotāju piesaistei.
- Saglabājami un attīstāmi jau esošie 5 novada kultūras centri. Mazajos ciemos piekrastē izveidojamas brīvdabas saietu vietas. Kolkā izveidojama brīvdabas estrāde.
- Bibliotēkai Kaļķos nodrošināma pastāvēšana pašvaldības īpašumā esošās telpās, paplašināma bibliotēka Kolkā.
- Radāms muzejs Kolkas pagastā, kur tiktu eksponēts lībiešu kultūras mantojums.
- Pie pirmskolas izglītības iestādēm Dundagā un Kolkā izveidojami rotaļu laukumi, Dundagas tautas nams pārveidojams par brīvā laika pavadīšanas vietu un pašdarbības kolektīvu aktivitāšu vietu.
- Saglabājama novada pirmskolas, vispārējās izglītības un profesionālās ievirzes izglītības struktūra, palielinot profesionālo iemaņu apgūšanas iespējas, kā arī radot mūžizglītības iespējas Dundagā un Kolkā.
- Novadā attīstāma daudzveidīgāka sporta infrastruktūra – sporta halle Kolkā, peldēšanai piemērotas vietas Pācē un piekrastē, treniņu zāle Dundagā. Dundagas parkā ierīkojamas brīvdabas skriešanas un slēpošanas trases. Aprīkojami un labiekārtojami stadioni Kolkā un Dundagā pie lielās skolas.
- Dabā marķējami izstrādātie velomaršruti, prioritāri marķējot maršrutus „Slīteres aplis”, „Pa lībiešu ciemiem”.
- Veicama sociālās aprūpes iestāžu darba optimizācija, paredzot plašāk attīstīt pansijas „Jaundundaga” iespējas. Nodrošināma atbilstoša vides pieejamība visās sociālās aprūpes iestādēs.
- Attīstāma Kolkas ciema teritorija „Jūras pērles” – kā jauniešu mītne, sportistu un tūristu izmitināšanas vieta.
- Radāms pasaulē unikāls objekts Kolkasruga apkārtnē – kā dabas un kultūras mijiedarbības centrs.
- Ierīkojams zivju un mājražotāju izstrādājumu tirdziņš Kolkas ciemā.

2. KARTOSHĒMA

Apdzīvojuma struktūra un sociāla rakstura publisko pakalpojumu klāsts. Avots: Dundagas novada pašvaldība

VĒLAMĀIS SOCIĀLA RAKSTURA PUBLISKO PAKALPOJUMU KLĀSTS DAŽĀDA RAKSTURA APDZĪVOTAJĀS VIETĀS

NOVADA NOZĪMES ATTĪSTĪBAS CENTRS - <i>Dundaga</i>	
<i>pārvalde</i>	Novada Dome.
<i>kultūra</i>	Bibliotēka, Kultūrizglītības iespējas, mākslinieciskās jaunrades izpaušanās iespējas, kultūrtūrisms.
<i>izglītība</i>	Vispārējās izglītības iestāde - vidusskola, profesionālās ievirzes izglītības iestādes – Mākslas un mūzikas skolas, Sporta skolas filiāle, pirmskolas izglītības iestāde, interešu izglītības iespējas, mūžizglītības iespējas.
<i>aktīvs dzīvesveids</i>	Organizēta brīvā laika pavadīšanas iespējas, sporta teritoriju infrastruktūra, publiski pieejamas atpūtas teritorijas.
<i>veselība</i>	Primārās veselības aprūpes, zobārstniecības pakalpojumi, neatliekamā medicīniskā palīdzība, ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi.
<i>sociālā aprūpe</i>	Sociālā dienesta pakalpojumu pilns apjoms, ilgstošas sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem personām ar funkcionāliem traucējumiem, bērnu pieskatīšanas pakalpojumi, dažāda rakstura sociālā atbalsta grupas, aprūpes mājās pakalpojums.
VIETĒJĀS NOZĪMES ATTĪSTĪBAS CENTRS - <i>Kolka</i>	
<i>pārvalde</i>	Pagasta pārvalde.
<i>kultūra</i>	Bibliotēka, Kultūrizglītības iespējas, mākslinieciskās jaunrades izpaušanās iespējas, kultūrtūrisms.
<i>izglītība</i>	Vispārējās izglītības iestāde - pamatskola, profesionālās ievirzes izglītības iestādes – Mākslas un mūzikas skolas filiāle, pirmskolas izglītības iestāde, interešu izglītības un mūžizglītības iespējas.
<i>aktīvs dzīvesveids</i>	Sporta teritoriju infrastruktūra, publiski pieejamas atpūtas teritorijas.
<i>veselība</i>	Primārās veselības aprūpes un zobārstniecības pakalpojumi, neatliekamā medicīniskā palīdzība.
<i>sociālā aprūpe</i>	Sociālie pakalpojumi – sociālā darba pakalpojums, bērnu pieskatīšanas pakalpojumi, dažāda rakstura sociālā atbalsta grupas, aprūpes mājās pakalpojums.
VIETĒJĀS NOZĪMES ATTĪSTĪBAS CENTRS - <i>Mazirbe</i>	
<i>kultūra</i>	Bibliotēka, Kultūrizglītības iespējas, mākslinieciskās jaunrades izpaušanās iespējas, kultūrtūrisms.
<i>izglītība</i>	Vispārējās izglītības iestāde - internātpamatskola, interešu izglītības iespējas, mūžizglītība.
<i>veselība</i>	Neatliekamā medicīniskā palīdzība.
<i>sociālā aprūpe</i>	Sociālie pakalpojumi – sociālā darba pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums.
CIEMI – <i>Pāce, Neveja, Kalķi, Vīdale</i>	
<i>kultūra</i>	Bibliotēka (mobila vai stacionāra), kultūrtūrisms.
<i>izglītība</i>	Interešu izglītības iespējas (Vīdalē).
<i>aktīvs dzīvesveids</i>	Publiski pieejamas aktīvās atpūtas teritorijas (Pācē, Vīdalē).
<i>veselība</i>	Neatliekamā medicīniskā palīdzība.
<i>sociālā aprūpe</i>	Sociālie pakalpojumi – sociālā darba pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums.
PIEKRASTES CIEMI (SEZONĀLAS NOZĪMES CIEMI) – <i>Sīkrags, Košrags, Pītrags, Saunags, Vaide, Uši</i>	
<i>kultūra</i>	Kultūrtūrisms, brīvdabas publiskās saietu vietas, (izņemot Ušos).
<i>veselība</i>	Neatliekamā medicīniskā palīdzība.
<i>sociālā aprūpe</i>	Sociālie pakalpojumi – sociālā darba pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums.

3.3. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA UN TEHNISKA RAKSTURA PUBLISKO PAKALPOJUMU UN INFRASTRUKTŪRAS KLĀSTS

ESOŠĀ SITUĀCIJA

Skatīt 3.KARTOSHĒMU

- Novada teritoriju šķērso 4 valsts reģionālie autoceļi un 14 valsts vietējie autoceļi. Valsts vietējie autoceļi Dundagas novadā ir sliktā stāvoklī, pilnīgi nolietojies ir valsts reģionālā autoceļa P125 Talsi - Dundaga – Mazirbe posms Talsi - Dundaga, kas kā ceļš ar vislielāko intensitāti Dundagas novadā ir vitāli nepieciešams. Īpaši nozīmīgi pašvaldības pakalpojumu pieejamības un uzņēmējdarbības nodrošināšanai ir valsts vietējie autoceļi Ģibzde - Dundaga (V1371), Dundaga - Melnsils (V1307) un Dundaga – Tiņģere – Tiltiņi (V1368).
- Siltumapgādes pakalpojumu Dundagas ciema un Kolkas ciema daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem nesniedz neviena organizācija vai uzņēmums – apkure tiek nodrošināta norunas veidā pašu spēkiem – tas ir lēts, bet drošības ziņā bezatbildīgs risinājums.
- Dundagas novada teritorijā elektroenerģijas piegādi nodrošina AS „Latvenergo” no kopējās valsts energosistēmas – Dundagas novadā ir zemsprieguma, vidēja sprieguma un augstsprieguma (110kV) elektrolīnijas.
- Centralizētas ūdenssaimniecības pakalpojumus Dundagas novadā var saņemt Dundagā, Kolkā un daļēji Mazirbē. Ar centralizētu ūdensapgādi Dundagas ciemā ir nodrošināti 80% iedzīvotāju, bet ar centralizētu ūdensapgādi Kolkas ciemā nodrošināti 59% iedzīvotāju.
- Centralizētās kanalizācijas pakalpojumus izmanto 70% Dundagas ciema iedzīvotāju un 34% Kolkas ciema iedzīvotāju.
- 4G tipa Interneta pieslēgums Dundagas novadā pieejams apmēram 28% novada teritorijas – 10km rādiusā ap Dundagas ciemu, HSPA tipa Interneta pieslēgums pieejams apmēram 41% novada teritorijas – ap Dundagu, Mazirbi un Kolku.

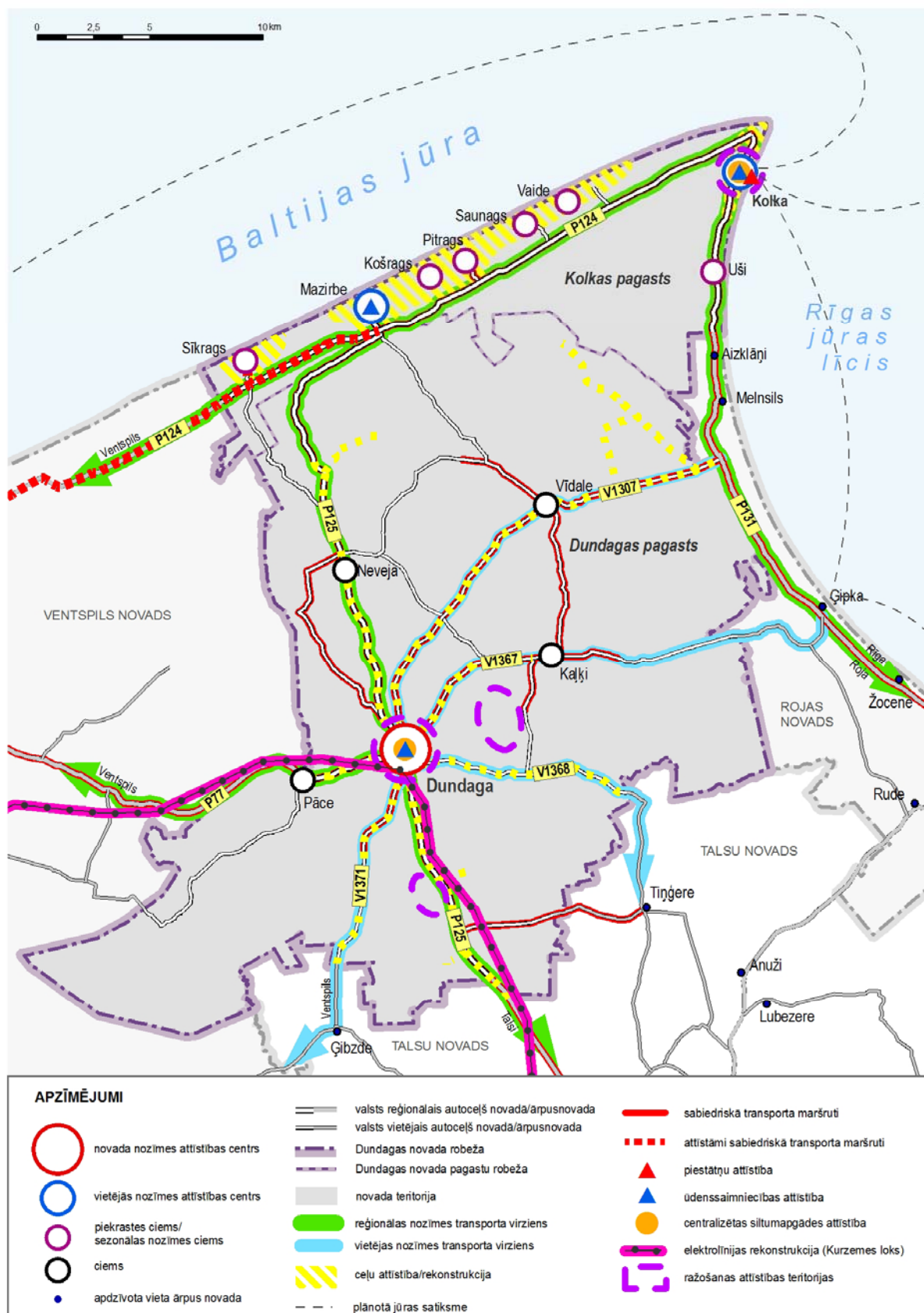
VĒLAMĀIS TEHNISKĀ RAKSTURA PUBLISKO PAKALPOJUMU KLĀSTS DAŽĀDA RAKSTURA APDZĪVOTAJĀS VIETĀS

NOVADA NOZĪMES ATTĪSTĪBAS CENTRS - Dundaga	
<i>inženierapgāde</i>	Pieejama centralizēta ūdensapgāde un centralizēta kanalizācija lielākajā daļā Dundagas ciema. Centralizēta siltumapgāde pieejama ciema blīvāk apbūvētajās daļās. Stabila elektroapgādes un komunikāciju infrastruktūra. Attīstāms ielu apgaismojums.
<i>sabiedriskais transports</i>	Sazarots sabiedriskā transporta tīkls ar maršrutiem novada iekšienē, uz reģionālajiem centriem un galvaspilsētu.
<i>ielas</i>	Ciema ielas – asfaltētas.
VIETĒJĀS NOZĪMES ATTĪSTĪBAS CENTRI – Kolka un Mazirbe	
<i>inženierapgāde</i>	Pieejama centralizēta ūdensapgāde un centralizēta kanalizācija lielākajā daļā Kolkas ciema un Mazirbes ciema daļā ap skolu. Centralizēta siltumapgāde pieejama ciemu blīvāk apbūvētajās daļās. Stabila elektroapgādes, komunikāciju infrastruktūra, āra apgaismojums.
<i>sabiedriskais transports</i>	Sabiedriskā transporta tīkls ar maršrutiem uz novada centru, reģionālajiem centriem un galvaspilsētu.
<i>ceļi</i>	Ceļi ciemu centrālajā daļā – asfaltēti.
CIEMI un PIEKRASTES CIEMI (SEZONĀLAS NOZĪMES CIEMI) – Pāce, Neveja, Kalķi, Vidale un Sīkrags, Košrags, Pitrags, Saunags, Vaide, Uši	
<i>inženierapgāde</i>	Stabila elektroapgādes un komunikāciju infrastruktūra.
<i>sabiedriskais transports</i>	Sabiedriskā transporta tīkls ar maršrutiem uz novada centru, reģionālajiem centriem un galvaspilsētu.

VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS, TERITORIJU ATTĪSTĪBAS VADLĪNIJAS UN PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS

prioritāri attīstāmās teritorijas

- Ņemot vērā novada zemo iedzīvotāju blīvumu, īpaši atbalstāmas alternatīvās enerģijas (tai skaitā, vēja enerģijas, no biomasas iegūtās enerģijas, u.c.) ražošanas iniciatīvas teritorijās ārpus īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām un ciemiem.
- Veicama daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku siltumapgādes pakalpojumu sniegšanas institucionalizēšana Dundagas un Kolkas ciemos.
- Veicināma ātras darbības Interneta pieslēgumu iespējamība 80% no Dundagas novada teritorijas.
- Atbalstāma nacionālo interešu objekta - valsts energoinfrastruktūras projekta „Kurzemes loks” ietvaros paredzētās 330kV augstsprieguma gaisvadu elektrolīnijas izbūve Latvijas rietumu daļā trasējumā Grobiņa – Ventspils – Dundaga – Tume – Imanta, tādējādi nodrošinot palielinātas jaudas pieslēgumu iespējamība arī Dundagas novadā.
- Veicināma visu valsts reģionālo autoceļu labas un teicamas kvalitātes nodrošināšana.
- Veicināma Valsts vietējo autoceļu Ģibzde - Dundaga (V1371), Dundaga - Melnsils (V1307) un Dundaga – Tiņģere – Tiltiņi (V1368) melnā seguma nodrošināšana visā ceļu garumā. Veicināma ceļa Dundaga – Ģipka (V1367) posma Dundaga – Kaļķi – atpūteklīšana. Prioritāri uzlabojams ceļa segums 150m attālumā no ciemu robežām.
- Veicama piekrastes ciemu un Dūmeles pievadceļu uzlabošana, pašvaldības ceļu Birzkalni – Gruži, Kubele – Stirniņi (līdz muzejam) un Valpene – Sabdagas (līdz Valpenes akmens krāvamam) rekonstrukcija.
- Ceļš starp piekrastes ciemiem nostiprināms kā pašvaldības koplietošanas ceļš.
- Izveidojami publiskas nozīmes automašīnu stāvlaukumi pie Baložezera, pie Valpenes akmens krāvuma, pie Dundagas parka, autostāvvietas Mazirbē – pie valsts ceļa noslēguma, Pitragā pie baptistu baznīcas un Vaidē pie Vaides dīķa.
- Attīstāmi sabiedriskā transporta maršruti Kolka – Ventspils un Sīkrags - Mazirbe, nodrošināma novada centru sasniedzamība no novada ciemiem ar sabiedrisko transportu vismaz 3 reizes dienā.
- Kolkā izveidojama pietāzne.
- Nodrošināma centralizēta ūdensapgāde un labas kvalitātes dzeramā ūdens pieejamība 85% Kolkas ciema iedzīvotāju un 85% Dundagas ciema iedzīvotāju. Nodrošināma centralizētas kanalizācijas pakalpojumu pieejamība 60% Kolkas ciema iedzīvotāju. Rekonstruējamas notekūdeņu attīrīšanas ierīces Mazirbē un Dundagā.
- Ciemu teritorijās – it īpaši piekrastes ciemos - prioritāri veicama meliorācijas sistēmu sakārtošana.
- Uzlabojams ielu apgaismojums Dundagā – ap Dundagas pili, A.Upīša – Stacijas un Smilgu ielā, 1905.gada ielā, Upes – Saules ielā un Puķu ielā. Mazirbē uzlabojams ielu apgaismojums posmā no Mazirbes skolas līdz Lībiešu tautas namam. Kolkas ciemā uzlabojams ielu apgaismojums galvenajos pašvaldības ceļos posmā starp valsts reģionālo autoceļu P131 un jūru.

3. KARTOSHĒMA

Apdzīvojuma struktūra un tehniska rakstura publisko pakalpojumu un infrastruktūras klāsts. Avots: Dundagas novada pašvaldība

3.4. DABAS TERITORIJU Telpiskā struktūra, kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas

ESOŠĀ SITUĀCIJA

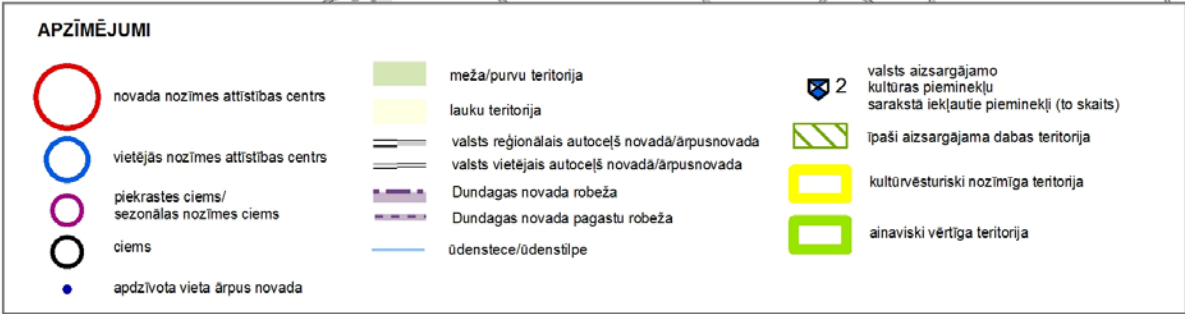
Skatīt 4.KARTOSHĒMU

- Slīteres nacionālais parks un 7 dabas liegumi iekļauti Natura 2000 Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā un aizņem 27,7% no novada teritorijas. Apdzīvojuma attīstība Slīteres NP teritorijā ir apgrūtināta.
- Dundagas novadā atrodas 33 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi – 2/3 no tiem – arheoloģijas pieminekļi, 2 no tiem pilsētībūvniecības pieminekļi – Sīkraga un Košraga zvejnieku ciemi.
- Nozīmīgākie arhitektūras pieminekļi ir Dundagas viduslaiku pils un parks un Līvu tautas nams. Nozīmīgs vēstures piemineklis ir Kubalu (Kubeles) skola, kurā mācījies Krišjānis Barons un kur strādājis skolotājs un rakstnieks Ernests Dinsbergs. Dundagas pils ir Latvijas mēroga pievilkšanas punkts.
- Lielākā daļa ainaviski vērtīgo teritoriju atrodas Slīteres Nacionālā parka teritorijā. Īpaši izceļama Slīteres Zilo kalnu krauja, kuras relatīvais augstums vietām pārsniedz 30 m, un kas sakrīt ar Baltijas ledus ezera seno krastu un lokālo zemes garozas lūzumu, unikālā Kolkasraga ainava, piekrastes ciemu teritorijas, smilšaino pludmaļu teritorijas un stāvkrasta ainavu teritorijas starp Ušiem un Aizklāņiem.
- Dundagas novada piekrastes kultūrvidi veidojuši lībieši, kuru skaits sastāda 0,5% no visiem novada iedzīvotājiem.

VĒLAMĀS ILGTERMIŅAS IZMAIŅAS, TERITORIJU ATTĪSTĪBAS VADLĪNIJAS UN PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS

prioritāri attīstāmās
teritorijas

- Saglabājamās un aizsargājamās visas apzinātās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, saglabājot šajās teritorijās esošo bioloģisko daudzveidību. Izstrādājami Kalķupes ielejas individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
- Dabas teritorijas ir nozīmīgs rehabilitācijas un veselības uzlabošanas pasākumu resurss.
- Veicināma dabas resursu ilgtspējīga izmantošana, - meklējot līdzsvaru starp attīstības aktivitātēm un saimnieciskās darbības ierobežojumiem dabas teritorijās, piemērojams samērīguma princips.
- Saglabājamās un atbilstoši uzturamas kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas, respektējot tradicionālos apbūves principus – apbūves mērogu, raksturu, plānojuma sistēmu.
- Kolkasraga, Dundagas pils un Slīteres nacionālā parka atpazīstamība un vārds izmantojami kā piesaiste arī pārējo tūrisma objektu apmeklēšanai, no kuriem daudzi ir atzīmējami kā unikālas dabas un kultūras vērtības. Atpūtas un rekreācijas piedāvājuma attīstība veicama, radot atbilstošu tūrisma infrastruktūru.
- Iespēju robežās uzturamas tradicionālās un vērtīgās piekrastes ciemu un pludmales ainavas, saglabājot tajās estētisko, rekreatīvo, ekoloģisko un sociālo vērtību.
- Izstrādājama Dundagas pils apbūves teritorijas attīstības stratēģija, saglabājot pili kā multifunkcionālu sociālās un kultūras infrastruktūras objektu Dundagas novadā un paredzot Dundagas parka izmantošanas dažādošanu un Dundagas dīķa tīrīšanu.
- Kolkas bāka iekļaujama nozīmīgu kultūras objektu skaitā. Nodrošināma pieejamība visiem kultūrvēsturiskajiem objektiem novadā, iespēju robežās padarot sabiedrībai pieejamas dabas vērtības Slīteres nacionālajā parkā.
- Uzsākama Kubalu skolas – muzeja ēkas restaurācija.

4. KARTOSHĒMA

Dabas teritoriju telpiskā struktūra, kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas.

4. NOVADA FUNKCIONĀLĀS SAITES

Būtiskākās kopējās intereses ar apkārtējo novadu pašvaldībām, uzņēmumiem un iestādēm skar vides, tautsaimniecības, izglītības, kultūras, sociālās palīdzības un veselības aizsardzības, transporta, atkritumu saimniecības, energoapgādes, sakaru infrastruktūras un civilās aizsardzības jomas.

4.1. KOPĒJĀS INTERESES UN VIENOJOŠĀS TENDENCES AR TALSU NOVADU

<i>vide</i>	Raķupes ielejas apsaimniekošana, ugunsdrošība blakus atrodošos mežu masīvos.
<i>tautsaimniecība</i>	Plaša sadarbība tūrisma popularizēšanas jomā, darbaspēka plūsmas no Dundagas novada uz Talsu novadu un no Talsu novada uz Dundagas novadu. Ķurbe, Kalnmuiža un Tiņģere atrodas Dundagas ciema apkalpes areālā.
<i>kultūra</i>	Sadarbība, organizējot Dziesmusvētku ciklu un pašdarbības kolektīvu skates. Kopīgs bibliotēku katalogs, metodiskais darbs bibliotēku attīstībā.
<i>izglītība</i>	Talsu novadā tiek veikta izglītības darba metodiskā vadība sadarbības līguma ietvaros. Sadarbība interešu izglītības jomā. Ķurbes, Kalnmuižas un Tiņģeres ciemu skolēni apmeklē Dundagas novada skolas, t.sk. Mākslas un mūzikas skolu. Dundagā darbojas Talsu novada sporta skolas volejbola sekcija.
<i>sociālā palīdzība, veselības aprūpe</i>	Dundagas novada Dome kopīgi ar Talsu novada Domi ir dalībnieks SIA „Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”. Dundagas novada iedzīvotāji izmanto Laucienes pansionāta un Talsu krīžu centra pakalpojumus.
<i>satiksme</i>	Dundagas novadu un Talsu novadu šķērso valsts reģionālās nozīmes autoceļš P125 un valsts vietējās nozīmes autoceļš V1368. Autoceļu rekonstrukcija ir būtiska abiem novadiem.
<i>inženierapgāde</i>	Valsts energoinfrastruktūras projekts „Kurzemes loks” skar abus novadus.
<i>atkritumu saimniecība</i>	SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība „Piejūra”” vieno Dundagas, Talsu, Rojas, Mērsraga, Kandavas, Engures, Jaunpils, Tukuma novadu un Jūrmalas pilsētas intereses.
<i>civilā aizsardzība</i>	Izstrādāts apvienotais Dundagas, Mērsraga, Rojas un Talsu novadu civilās aizsardzības plāns.
<i>kapu saimniecība</i>	Ķurbes kapsēta atrodas Dundagas novada teritorijā, bet to apsaimnieko Talsu novada pašvaldība.

4.2. KOPĒJĀS INTERESES UN VIENOJOŠĀS TENDENCES AR VENTSPILS NOVADU

<i>vide</i>	Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošana, ugunsdrošība blakus atrodošos mežu masīvos.
<i>tautsaimniecība</i>	Darbaspēka plūsma no Dundagas novada uz Ventspils pilsētu. Kopīgi velomaršruti. Krasās iedzīvotāju skaita izmaiņas dažādos gadalaikos, sezonas rakstura mājokļu attīstība piekrastes teritorijās.
<i>kultūra</i>	Sadarbība lībiešu kultūras aktivitāšu jomā.

<i>satiksme</i>	Dundagas novadu un Ventspils novadu šķērso valsts reģionālās nozīmes autoceļi P77 un P124.
<i>inženierapgāde</i>	Valsts energoinfrastruktūras projekts „Kurzemes loks” skar abus novadus.
<i>kapu saimniecība</i>	Kuiku kapsēta atrodas Dundagas novada teritorijā, bet to apsaimnieko Ventspils novada pašvaldība.

4.3. KOPĒJĀS INTERESES UN VIENOJOŠĀS TENDENCES AR ROJAS NOVADU

<i>vide</i>	Rīgas jūras līča piekrastes apsaimniekošana, krasta erozijas risks, ugunsdrošība blakus atrodošos mežu masīvos.
<i>tautsaimniecība</i>	Plaša sadarbība tūrisma popularizēšanas jomā, darbaspēka plūsmas no Dundagas novada uz Rojas novadu un no Rojas novada uz Dundagas novadu. Melnsils un Aizklāņi atrodas Kolkas ciema apkalpes areālā. Vienotas intereses jahtu tūrisma attīstībā. Krasās iedzīvotāju skaita izmaiņas dažādos gadalaikos, sezonas rakstura mājokļu attīstība piekrastes teritorijās.
<i>kultūra</i>	Sadarbība kopīgi ar Rojas novadu, Dundagas novadu un Talsu novadu, organizējot Dziesmusvētku ciklu un pašdarbības kolektīvu skates. Kopīgs bibliotēku katalogs, metodiskais darbs bibliotēku attīstībā.
<i>izglītība</i>	Talsu novadā tiek veikta izglītības darba metodiskā vadība sadarbības līguma ietvaros – sadarbības līgums saista Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadus. Sadarbība interešu izglītības jomā. Aizklāņu un Melnsila ciemu skolēni apmeklē Dundagas novada skolas Kolkas ciemā, t.sk. Mākslas un mūzikas skolu. Virkne Dundagas novada Kolkas pagasta jauniešu izvēlas mācīties Rojas vidusskolā.
<i>veselības aprūpe</i>	Dundagas novada Domes kopīgi ar Rojas novada Domi ir dalībnieks SIA „Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”.
<i>satiksme</i>	Dundagas novadu un Rojas novadu šķērso valsts reģionālās nozīmes autoceļš P131 un valsts vietējās nozīmes autoceļi V1307 un V1367. Autoceļu rekonstrukcija ir būtiska abiem novadiem.
<i>inženierapgāde</i>	Valsts energoinfrastruktūras projekts „Kurzemes loks” skar Talsu, Dundagas, Ventspils un Rojas novadus.
<i>atkritumu saimniecība</i>	SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība „Piejūra”” vieno Dundagas, Talsu, Rojas, Mērsraga, Kandavas, Engures, Jaunpils, Tukuma novadu un Jūrmalas pilsētas intereses.
<i>civilā aizsardzība</i>	Izstrādāts apvienotais Dundagas, Mērsraga, Rojas un Talsu novadu civilās aizsardzības plāns. VUGD Kurzemes reģiona brigādes Talsu daļas Rojas postenis apkalpo Kolkas pagastu.

5. ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS UZRAUDZĪBA

5.1. INDIKATORI DUNDAGAS NOVADA STRATĒGISO MĒRĶU IZVĒRTĒŠANAI – TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS RĀDĪTĀJI

Dundagas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija tiek uzraudzīta, vērtējot **teritorijas attīstības rādītājus**. Šo rādītāju vērtības atjaunojamās reizi gadā, un analizējamās to izmaiņas, salīdzinot ar vēlamajām attīstības tendencēm. Uzraudzības sistēmas ietvaros norādīti arī datu ieguves avoti un atbildīgā institūcija par datu vākšanu. Uzraudzības sistēma teritorijas attīstības rādītāju griezumā izstrādāta digitāli – Microsoft Excel programmā, lai atvieglotu tālāku detalizētu datu apstrādi un datu analīzi. Digitāli veidotā uzraudzības sistēma ir ilgtspējīgas attīstības stratēģijas sastāvdaļa.

© SM1

cilvēks

Sekmēt radošu, harmonisku, vispusīgi attīstītu, izglītotu un aktīvu cilvēku izaugsmi novadā, – kā priekšnoteikumu labklājībai, kvalitatīva darbaspēka izaugsmei, nodrošinot darba vidi atbilstošas izglītības sistēmu mūža garumā, iespējas radošām pašizpaušmēm kultūras jomā un atbalstot veselīgu dzīvesveidu.

INDIKATORS	BĀZES VĒRTĪBA/ gads	VĒLAMĀ VĒRTĪBA 2030.GADĀ	VĒLAMĀ ATTĪSTĪBAS TENDENCE
Iedzīvotāju skaits	4638 /2013.	5000	↑
Demogrāfiskā slodze	596/2013.	570	↓
Skolēnu skaits vispārējās izglītības iestādēs	460/2013.	500	↑
Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes skolās	170/2013.	180	↑
Mūžizglītībā izglītojamo skaits gadā	0/2013.	30	↑
Sabiedrisko organizāciju skaits novadā	19/2013.		↑
Iedzīvotāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās	48,9%/2012.	60%	↑
Amatiermākslas kolektīvu skaits novadā	15/2013.	15	→
Apmeklētāju skaits novada bibliotēkās gadā	21754/2012.		↑
Personu skaits ģimenēs, kurām noteikts trūcīgo statuss	352/2012.		↓

© SM2

atpazīstamība

Izkopt pozitīvu Dundagas novada atpazīstamību plašā mērogā, līdzsvarojot labi sasniedzamu un pārdomātu tūrisma iespēju un aktivitāšu attīstību ar latviskā un lībiskā kultūrmantojuma mieru piekrastē, Slīteres nacionālā parka dabas teritorijās, Kolkasraga unikalitātē un Dundagas dabas un kultūras vērtībās.

INDIKATORS	BĀZES VĒRTĪBA/ gads	VĒLAMĀ VĒRTĪBA 2030.GADĀ	VĒLAMĀ ATTĪSTĪBAS TENDENCE
Dundagas novada sadraudzības pašvaldību skaits	3 /2013.	5	↑
Kolkasraga apmeklētāju skaits gadā	48500/2012.	50000	↑
Dundagas pils apmeklētāju skaits gadā	6077/2012.	7000	↑
Gadskārtēja lībiešu svētku norise piekrastē	✓		→
Unikāla rakstura gadskārtējs pasākums Dundagas novadā	2/2013.	4	↑
Dabā marķēti velomaršruti Dundagas novadā	1/2013.	15	↑

© SM3

tautsaimniecība

Radīt sabalansētu tautsaimniecības struktūru, kas sekmē vienmērīgu izaugsmi novada specializācijas sektoros, ir pamatota sadarbībā un līdzatbildībā, ko atbalsta maksimāli pieejama kvalitatīva inženierapgāde, atbilstoša sasniedzamība un profesionālās ievirzes izglītība.

INDIKATORS	BĀZES VĒRTĪBA/ gads	VĒLAMĀ VĒRTĪBA 2030.GADĀ	VĒLAMĀ ATTĪSTĪBAS TENDENCE
Teritorijas attīstības gada indekss	-0,079 /2011.		↑
Bezdarba līmenis Dundagas novadā	5,4% /2012.		→
Vidējā darba alga neto (EUR)	287/2012.	430	↑
Iedzīvotāju ienākumu nodokļa ieņēmumi /1 iedz. (EUR)	322/2012.		↑
Privātajā sektorā strādājošo īpatsvars	57,7%/2011.	65%	↑
Tirgus sektora ekonomiski aktīvās vienības novadā	223/2012.		↑
Nekoptu, aizaugušu LIZ īpatsvars no visām LIZ	24%/2012.		↓
Atjaunoto mežu platības pret kailcīršu platībām	74%/2012.	90%	↑
Aktīvi darbojošos zvejnieku saimniecību skaits	16/2012.	20	↑
Tūristu nakšņošanas vietu skaits novadā	21/2012.	30	↑
Atjaunojamo energoresursu elektrostacijas novadā	1/2013.	10	↑
4G tipa Interneta pieslēguma iespējamība novadā	28%/2013.	80%	↑
Autoceļš P 125 rekonstruēts		✓	
Autoceļi V 1307 un V 1371 rekonstruēti		✓	
Novadā tiek piedāvāta profesionālās ievirzes izglītība	✓		→

© SM4

dzīves vide

Pilnveidot iedzīvotāju dzīves vidi, uzlabojot sasniedzamības kvalitāti, nodrošinot videi draudzīgu, efektīvu un pieejamu inženierapgādi un informācijas tehnoloģijas, pārdomātu apsaimniekošanas organizāciju un ilgtspējīgu vides pieejamību, kas balstīta uz sabiedrības līdzdalībā tapušiem risinājumiem.

INDIKATORS	BĀZES VĒRTĪBA/ gads	VĒLAMĀ VĒRTĪBA 2030.GADĀ	VĒLAMĀ ATTĪSTĪBAS TENDENCE
Mežu īpatsvars novada teritorijas bilancē	72,67% /2013.		→
Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju īpatsvars novadā	27,7%/2013.		→
Valsts reģionālie autoceļi ar labas kvalitātes melno segumu	49,36%/2013.	100%	↑
Valsts vietējie autoceļi ar melno segumu	23,55%/2013.	37,36%	↑
Pašvaldības ceļu ar melno segumu īpatsvars	10%/2013.	25%	↑
Ciema ielu un ceļu ar melno segumu īpatsvars	35%/2013.	60%	↑
Centralizētas ūdensapgādes pieejamība Kolkas ciemā	59%/2013.	85%	↑
Atkritumu dalītās vākšanas laukumi novada teritorijā	9/2013.	12	↑
Ēku skaits ar uzlabotu energoefektivitāti	0/2013.	10	↑
Publisko ēku skaits ar atbilstošu vides pieejamību	1/2013.	10	↑

Vēlamā tendence
pieaugumam

Vēlamā tendence
samazinājumam

Vēlamā tendence
stabilitātei

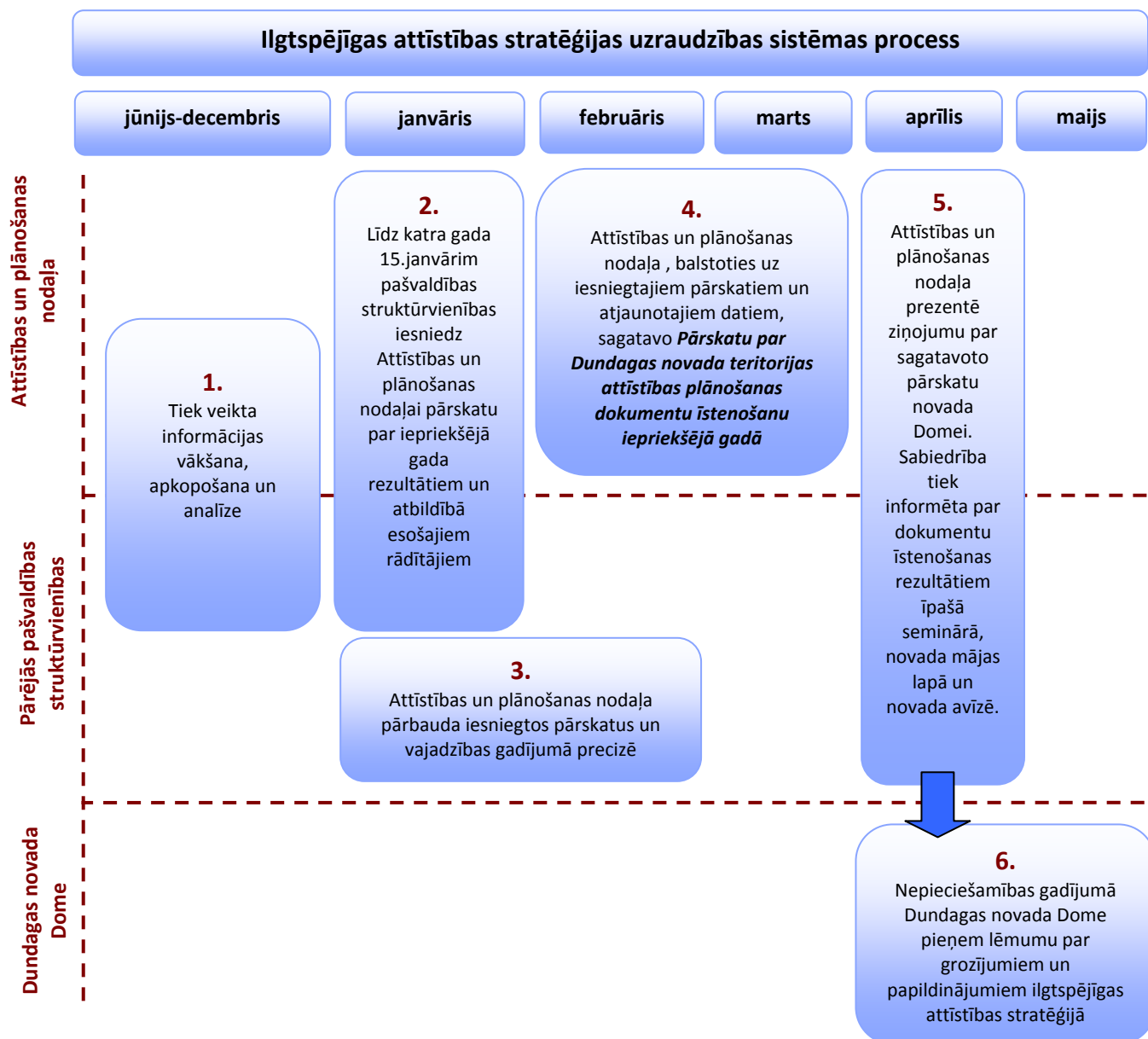

6. TABULA

Indikatori stratēģisko mērķu izvērtēšanai. Avots: Dundagas novada pašvaldība

5.2. ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS UZRAUDZĪBAS SISTĒMAS PROCESS

Galvenā atbildīgā struktūrvienība par ilgtspējīgas attīstības stratēģijas uzraudzību ir Dundagas novada Domes attīstības un plānošanas nodaļa, kas ir atbildīga par vienota uzraudzības sistēmas ietvara nosūtīšanu Dundagas novada iestādēm, aģentūrām un struktūrvienībām, norādot attiecīgo atbildībā esošo rādītāju kopumu. Divu mēnešu laikā pēc novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas pieņemšanas novada Domē, attīstības un plānošanas nodaļa rīko sanāksmi, lai iepazīstinātu visas Domes iestādes, aģentūras un struktūrvienības ar to uzdevumiem ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanas un uzraudzības gaitā. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas uzraudzība noris līdztekus novada attīstības programmas uzraudzībai.

1. SHĒMA

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas uzraudzības sistēmas process. Avots: Dundagas novada pašvaldība

6. TABULU, ATTĒLU, SHĒMU UN KARTOSHĒMU SARAKSTS

TABULAS			
1.	Mērķu apzīmējumu skaidrojums		17
2.	Jomu apzīmējumu skaidrojums		17
3.	Dundagas novada ilgtermiņa mērķi (ilgtermiņa prioritātes)		18
4.	Dundagas novada ilgtermiņa mērķu (ilgtermiņa prioritāšu) sasaiste ar novada stratēģiskajiem mērķiem		19
5.	Dundagas novada mērķu un rīcību atbilstība augstāka līmeņa attīstības dokumentiem		21
6.	Indikatori stratēģisko mērķu izvērtēšanai		36
ATTĒLI			
1.	Dundagas novada novietojums Latvijā		4
2.	Dundagas novada teritorija		4
SHĒMAS			
1.	Attīstības programmas uzraudzības sistēmas process		38
KARTOSHĒMAS			
1.	Nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi, galvenās funkcionālās telpas		25
2.	Apdzīvojuma struktūra un sociāla rakstura publisko pakalpojumu klāsts		29
3.	Apdzīvojuma struktūra un tehniska rakstura publisko pakalpojumu un infrastruktūras klāsts		33
4.	Dabas teritoriju telpiskā struktūra, kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas		35

7. IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

PUBLICĒTIE MATERIĀLI

1. Eberhards G., Lapinskis J. Baltijas jūras Latvijas krasta procesi. – KALME, Latvijas Universitāte, 2008.
2. Klimata mainība Latvijā: aktualitātes un piemērošanās pasākumi. – KALME, Valsts pētījumu programma Klimata maiņas ietekme uz Latvijas ūdeņu vidi, Rīga, 2009.
3. Piekrastes ilgtspējīga attīstība: sadarbības pārvaldība, Rīga, 2008, LU Akadēmiskais apgāds.

NEPUBLICĒTIE MATERIĀLI

4. Dundagas novada sociālo pakalpojumu analīze un priekšlikumi uzlabojumiem – Rīga, 2012.gads.
5. Klavina I. Strategic Plan Framework for Talsi. – Rotterdam: Institute for Housing and Urban Development Studies, 1997.
6. Pārskats par attīstību Talsu pilsētas izglītības sfērā 1999./2000.gadā. – Talsu pilsētas domes arhitektūras un plānošanas nodaļa, 2000.
7. Rojas novada attīstības programma – Roja, 2011.
8. Talsu pilsētas attīstības plāns. Attīstības programma 1998 – 2010. – Talsu pilsētas dome, 1998.
9. Ziemeļkurzemes NVO atbalsta centra attīstības stratēģija 2013. – 2017.gadam - Talsi, 2012.
10. Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011. – 2017.gadam, Rīga, 2011.

INTERNETA AVOTI

11. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāzes – <http://data.csb.gov.lv>. Skatīts 2013.gada augustā – decembrī.
12. Dundagas pagasta attīstības programma – <http://www.dundaga.lv>. Skatīts 2013.gada novembrī.
13. Dundagas pagasta teritorijas plānojums - <http://www.dundaga.lv>. Skatīts 2013.gada novembrī.
14. Kolkas pagasta teritorijas plānojums, <http://www.dundaga.lv>. Skatīts 2013.gada oktobrī.
15. Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma - <http://www.kurzemesregions.lv>. Skatīts 2013.gada oktobrī.
16. Kurzemes plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums (2006. – 2026.) – <http://www.kurzemesregions.lv>. Skatīts 2013.gada oktobrī.
17. Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam – http://www.nap.lv/upload/lias_1redakcija_pilnv_final.pdf Skatīts 2013.gada oktobrī.
18. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.g. – http://raplm.gov.lv/uploads/filedir/NAP/National_development_plan_2007-2013_lat.pdf Skatīts 2013.gada septembrī.
19. Metodiskie ieteikumi ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī – <http://www.raplm.gov.lv>. Skatīts 2013.gada augustā - decembrī.
20. Pētījumi un publikācijas – <http://www.vraa.gov.lv>. Skatīts 2013.gada septembrī.
21. Satiksmes intensitāte – <http://www.lvceli.lv>. Skatīts 2013.gada septembrī.
22. Talsu novada attīstības programma 2014. – 2020.gadam - <http://www.talsi.lv/attistibas-programma> - skatīts 2013.gada oktobrī.
23. Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015. gadam – <http://www.meteo.lv> – skatīts 2013.gada novembrī.
24. Ventspils novada attīstības programma 2011. – 2017.gadam - <http://ventspilsnovads.lv> – skatīts 2013.gada oktobrī.

8. SUMMARY

Dundaga Region Sustainable Development Strategy is a development document giving the future vision for Dundaga Region till 2030, setting strategic objectives, long term priorities and municipal specialization based on an analyse of existing situation in municipal areas – environment, cultural heritage, distribution of population, employment, economic sector, culture environment, education, active lifestyle, social aid, traffic, housing, engineering supply, communal service, regional image and governance. The document shows the compliance between Dundaga Region Sustainable Development Strategy, Kurzeme Planning Region Spatial Plan and Latvia Sustainable Development Strategy – Latvia 2030.

Dundaga Region Sustainable Development Strategy has set four strategic objectives:

☉ **SM1 - people**

To facilitate the growth of creative, harmonious, versatile developed, educated and active people in the region – as a precondition for good quality labour, insuring appropriate education system lifelong, facilities for creative expressions in culture and supporting healthy lifestyle.

☉ **SM2 – identification**

To refine positive broad scale identification of Dundaga Region, balancing the development of well-achievable and well-considered tourism possibilities and activities with peace of Latvian and Livonian culture heritage at the coast, Slitere National Park, uniqueness of Kolkastrags and values of nature and culture in Dundaga.

☉ **SM3 – economics**

To establish balanced economical structure, that enables an even growth for region specialization sectors, that is grounded on collaboration and shared responsibility and supported by good quality available engineering supply, appropriate approachability and professionally directed education.

☉ **SM4 – environment of life**

To improve the environment of life for inhabitants, enhancing the quality of approachability, providing environmentally friendly, effective and accessible engineering supply and information technologies, well-considered management organisation and sustainable environmental accessibility supported by solutions that are created with the help of public participation.

Strategic objectives and long term priorities (long term objectives) are the basis for Dundaga Region spatial development perspective that is displayed in text and in graphics in four angles of view: the main functional spaces; structure for distribution of population and public services with social character; structure for distribution of population and public services with technical character; spatial structure for nature and culture territories.

Dundaga Region Sustainable Development Strategy comprises a monitoring system according to a set of indicators for each strategic objective and the process system for monitoring.

The basic ideas for Dundaga Region Sustainable Development Strategy have been set within a process of broad public participation. The planning process materials are bound in a separate volume showing an overview of the planning process.